Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-hээ гарана | № 87 (14107) | 1973 оной апрелиин 13, пятница | Сэн 2 мүнгэн

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ШИИДХЭХЫ ҮЕ

Хабарай дунда hара хахадлажа, малай үбэлжэлгын хо... hара тухай саг үлэбэ. Мүнөө үедэ республикын кол... совхозуудта хонид хурьгалжа дүүрэнтээд, тугал, пор...нхо, унагад олоор абтажа байнхай. Абтаhан энэ түл ...ээ гарза хоролтогүйгөөр ногоон дээрэ гаргаха, үнеэд... hү шэмэ ехээр абажа, гүрэндэ hү худалдаха хахад ...ай түсэб дүүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй эгээн шухала, ...усалга ехэтэй хэрэг болоно. Юуб гэхэдэ, олонхи кол... совхозуудта малай тэжээл хоморджо, үбэлжэлгые ...татайгаар гаталхын тула малшан бүхэнэй шадаба... ...шээл ехэ хэрэгтэй, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, ...жэлтэд тэдээндэ туhалха, ажалыень зүбөөр эмхид... ...ушартай. Тиигэжэ малай үбэлжэлгэ шиидхэхы үедөө ...о гээшэ.

Үнгэрhэн гурбан hарын туршада республикымнай мал... урдаа тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые эмхитэйгээр да...аража, малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ ...аан уялгануудаа, кварталай түсэб амжалтатайгаар ...гаа гараа. Республикамнай гүрэндэ мал ажалай ...нүүдые тушааха, худалдаха нэгэдэхи кварталай ...б бүхы зүйлөөрнь үлүүлhэн байна. Кварталай түсэб...дуур 3.243 тонно мяхан, 3244 тонно hүн, 10 миллион ...нган үндэгэн гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда оруулаг... байха юм. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхиhөө ехэ ... hүн, үндэгэн гүрэндэ тушаагдаа гээшэ.

Буряад ороной хонишод энэ үедэ 621 мянга гаран ...га абаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиhөө ...0 гаран хурьга олоор абаад байнхай. Энэ талаар Ху...анай, Сэлэнгын, Баргажанай, Ярууна, Улаан..., Хоринн, Хэжэнгын аймагуудай ажахынууд шалгар...раа. Жэшээнь, Хурамхаанай аймагай колхоз, совхо... энэ үедэ 4 мянгаад хурьга нёдондонойхиhоо олые ...ай. Гурба hарын дүнгөөр республикын ахалагша ...шодой 124 бригада зуун хонин бүриhөө зуу, зуу га... хурьга түлжүүлжэ байна. Гансахан Зэдын аймагта ... хонишодой тоо 46-да хүрэнхэй. Эндэхи Борьёогой ...ой хонишон Дмитрий Яковлевич Свистуновой бри...отарынгаа зуун хонин бүриhөө 154,3 хурьга абаад, ...гүйгөөр түлжүүлжэ, мүн эндэхи суута хонишод Га... Рабдаев, Балданима Гомбожапов, «Коммунизм» ...озой хонишон, Социалис Ажалай Герой Гомбо-Сурун ...нилова. Ханда Дымбрылов гэгшэдэй бригаданууд ...гдаhан зуун хонин бүриhөө 120—130 хурьгатай ...ой. Республикамнай бүхы дээрээ зуун хонин, эмэ ... бүридэ 67 хурьгатай болоод байна.

...энэ жэлэй эхилhэнhээ хойшо колхоз, совхозуудта 39 ... гаран тугал, 32 мянга гаран поршоонхо, хэдэн зуун ... абтаад байна. Нёдондоной энэ үеынхиhөө олон тугал ... аймагуудай тоодо Захааминай, Улаан-Үдын, Барга..., Зэдын, Ахын болон бусад аймагууд ороно. Жэ... Захааминай аймагай ажахынууд нёдондоной энэ ...хиhөө 220 гаран тугал олые абанхай. Байтша ондо ...ын, Түнхэнэй, Баргажанай, Хяагтын болон бусад ... аймагууд нёдондонойхиhоо олон поршоонхо түл...жэ байнхай. Түнхэнэй аймагай ажахынууд нёдондо... энэ үеынхиhөө 1 мянга гаран поршоонхо олоор абаад ...

...эдэй hү шэмэ дээшэлүүлхэ талааршье амжалтатай... ажаллажа байhан колхоз, совхозууд олон. Хурам...ай, Түнхэнэй, Хэжэнгын, Хоринн, Прибайкалиин бо... бусад зарим аймагуудай ажахынууд бүхы дээрэ нё...ой энэ үеынхиhөө ехэ hү үнеэн бүриhөө hаанхай. ... тэжээлээ hайнаар буйлуулжа, зүбөөр гаргашалжа ...ан ажахынууд бүри ехэ амжалта туйлаа. Жэшээнь, ...гын совхозой hаалишад, малшад бүхэсоюзна со... мүрысөөндэ оролсожо, абаhан уялгаяа бэелүүл...тула үсэд шангаар ажаллана. Үнгэрhэн гурба hа... туршада тус совхоз нёдондоной энэ үеынхиhөө 17 ... ехэ hү гүрэндөө тушаагаа. Энэ совхозой эрхим ...ан, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна ...кина гурбан hарада үнеэн бүриhөө 1.265 кило... hү haагаад байна.

...д малай үбэлжэлгэ, түл түрсэеэ томо болгохо, үнеэ... hү шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэг хаа хаанагүй адли эмхи...hайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Олохон ажахыда ... үхэл гарзада орохо, үнеэдэй hү шэмэеэ алдаха ...үзэгдэнэ. Тиигэжэ бүхы республика дотор гурба ... туршада абтаhан тугалнуудай 9 процентнь, хурь... — 3, поршоонхонуудай 15 процентнь гарзалшаhан ... Иллангаяа Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Түн..., Бэшүүрэй аймагай ажахынуудта олон тугал гар... Жэшээнь, Хяагтын аймагай ажахынууд түрүүшын ...ада абаhан тугалнуудайнгаа аяар 19 процентые гэхэ ... 518 тугал үхүүлhэн байна. Хэжэнгын аймагай сов... абаhан бүхы поршоонхонуудайнгаа 60 процентые ...үлжархёо.

...адаа шэнэ түл иимэ олоор гарзада ороноб гэхэдэ, ... аймагуудта, ажахынуудта тугал, хурьга, поршоон...дые абаха, тэдэнние харууhалха түрүү онол арга..., эрдэмэй туйлалтанууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй. ...ээнь, тугалнуудые 20 хоноторнь зүбөөр эдеэлүүлжэ, ...ар харууhалбал, саашадаа аюулгүй байдаг. Теэд ... профилактори тон үсөөн.

...н тугал, хурьгадта эдюулхэ hү, уураг бэлдэхэ, ми...ьна бодосуудтай брикедүүдые гаргаха, обёосой гу...ар кисель хэхэ, хурьгадта эдюулхэ ногоо ургуулха ...этэ хэмжээнүүд олохон ажахынуудта тоогдоногүй. ...э hү шэмэ багатай, туранхай малhаа абтаhан түл ...нгүй, гарзалшана ха юм. Нүгөө талаараа залуу ма... ...адэб үбшэнhөө hэргылхэ, эхэhээ түрэхэлөөрнь эм ..., болзортонь тарилга хэхэ эрилтэнүүдые олохон ...нарна хүдэлмэрилэгшэд, малшад баримталнагүй, ...ьэн, үлбэр малые нэгэ газарта — профилакторидо ...ужа, эмшэлхэ, hайн тэжээлээр хангаха, оролдосо...р харууhалха дүршэл үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй.

...адай hү шэмэ дээшэлүүлхэдэ, карбамид гэхэ мэтэ ...үд ехээр нүлөөлдэг гэжэ малшад мэдэхэ болонхой, ...бошье тэрэнние үнеэдэй тэжээлдэ холилсохо хэмжээ...е ажахынуудай мэргэжэлтэд абадаггүй байна, ... гэмшэлтэй. Малай үбэлжэлгэдэ бии байгаа дутаг...үүдые дары усадхажа, бүхэсоюзна социалис мүры... абаhан уялгаяа бэелүүлхэ гээшэ ажахы бүхэнэй, ... бүриин нангин хэрэг болоно.

...о жэлэй үбэлжэлгын бэрхэшээлтэй байдалые ха... абалсажа, үбhэ, тэжээлээ гамтайгаар, hайса буй... малда үтэхэ, малаа оролдосотойгоор бэлшээхэ ...ниүүд бэелүүлэгдэхэ ушартай. Мүнөө жэл хаа хаа... тагда ногоотой газарта хабаржаануудые түхеэржэ, ... адуулха шухала.

...адай бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүд ... hарын эхеэр гаргагдаха байна. Тиигэжэ түрэл ...ликымнай 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэ үдэртэй тудал... гээшэ. Ушар иимэhээ малай үбэлжэлгын үлөөшэ ...— шиидхэхы үедэ хэзээ хэзээнэйхиhээ эдэбхи ...йгээр, урагшаа hанаатайгаар, шударгыгаар ажал...лэhэн үгэдөө хүрэхэ гээшэ колхоз, совхозуудай ..., зооветеринарна мэргэжэлтэдэй, ажахынуу... ...хүтэлбэрилэгшэдэй уялга мүн. Уялга абаал hаа — ... дүүргэ! Иимэ эрилтэ хүн бүхэндэ табигдаха

АПРЕЛИИН 21-дэ—КОММУНИС СУББОТНИК

17.500 ХҮН ХАБААДАХА

Байгша оной апрелиин 21-дэ үнгэрэгдэхэ Улаан субботнигто Загарайн аймагай ажалшад али зэргээр хабаадалсахаб? Хэды хэмжээнэй ямар хүдэлмэри хэгдэхэб? Энэ талаар али зэргэ бэлэдхэл хэгдэжэ байнаб? Иимэ асуудалтайгаар манай корреспондент тус аймаг дотор Улаан субботник үнгэргэлгөөр штабай начальник, КПСС-эй райкомой секретарь А. К. Родионовто хандаба.

Нүхэр Родионовой үгэhэн харюу доро толилогдоно.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ үнгэргэгдэхэ габшагай хүдэлмэриин коммунис субботнигто хабаадалсалгые манай аймагай ажалшан бүхэн совет хүнэй нэрэ хүндын алдарта хэрэг гэжэ тоолоно. Улаан субботнигто бэлэдхэл аймагай предприяти, колхоз, совхоз, эмхи зургаан, hургуули бүхэнэй коллективүүдтэ үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. Аймагай ажалшадай коллективүүдhээ абтаhан мэдээгээр, тус субботнигто ниитэ дээрээ 17.500 хүн хабаадалсаха болоно.

Ямар ажал хэгдэхэ, хэды шэнээн ямар продукци энэ үдэр бүтээгдэхэ тухай мүн лэ тодорхойлолго хэгдэбэ. Тусхайлбал, Улаан субботнигто хабаадагшадай хүсөөр энэ үдэр иимэ ажал хэгдэхэ:

3.500 кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэжэ шэрэгдэхэ. Мүн 3.600 кубометр бэлэдхэгдэhэн модон Хориин, Хэжэнгын аймагуудhaa зөөгдэжэ, түмэр харгы дээрэ, манай аймагай модо хюрөөдэдэг предприятинуудта асарагдаха юм.

320 вагондо барилгын модон, хюрөөдэмэл материал ашагдаха. Модоной заводууд энэ үдэрэй туршада 1000 кубометр хабтагай, 2200 кубометр шпала, хайрсаг хэхэ 60 кубометр модо хюрөөдэхэ, стандартна гэрнүүдэй олон хэрэгсэл бүтээн гаргаха байна.

Автомашинада, тракторта шагтагалдаг 20 тэргэ, (прицепүүд) хэгдэхэ, 3 тракторай 4 мотоор, ГАЗ-51 түхэлэй 5 автомашина заhабарилагдаха юм.

Избёосхо болодог 2000 тонно шохой малтагдаад галдагдаха. Мүн 400 тонно доломит шулуун малтагдаад, түмэр харгы дээрэ зөөгдэхэ байна.

Мүн энэ үдэр манай аймагай предприятинууд 2500 түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха болоно.

Аймагай предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүдhээ, hургуулинуудай hурагшад, багшанарhaa бүридэhэн бригаданууд, ниитэ дээрэ 1.500 хүн колхоз, совхозуудта ошожо ажаллаха. Эдэнэр ажахынуудай үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, хородохо, сабшалан, ханааб сэбэрлэхэ гэхэ зэргэ ажалда туhалха.

Барилгын бүхы предприятинуудай хүдэлмэришэд, колхоз, совхозуудай малшад, механизаторнууд бүгэдэ өөhэд өөhэдынгөө ажал дээрэ хүдэлхэ байна. Ингэжэ аймагаймнай бүхы ажалшадай Улаан субботнигто хабаадалсажа хэhэн ажал ниитэ дээрээ 41 мянган түхэригэй болохо. Энэ мүнгэн юhэдэхи табан жэлэй жасада зорюулагдаха байна.

УЯЛГА АБААЛ hАА—ДҮҮРГЭЕ

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ ТУГ ҮРГЭГДЭБЭ

Хэжэнгын аймагай малшадай социалис мүрысөөнэй март hарын дүнгүүд гаргагдаба. КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой шиидхэбэриин ёhoop, мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйлаhан иимэ hаалишад болон хонишодой хүндэлэлдэ Улаан туг аймагай, мүн совхозой түб тосхонуудта үргэгдэбэ.

В. А. Рекунова — Худанай совхозой Иннокентьевкын фермын hаалишан, үнгэрэгшэ hарада үнеэн бүриhөө 354 килограмм hү haahaн.

М. И. Гладких — Худанай совхозой Иннокентьевкын фермын hаалишан, үнеэн бүриhөө 323 килограмм hү haahaн байна.

Д. Б. Базаржапова — Худанай совхозой Улаахан-Аралай фермын hаалишан, үнеэн бүриhөө 316 килограмм hү абаhан.

Р. Ц. Цырежапова — «50 лет Октября» совхозой Ородой адагай фермын hаалишан, үнеэн бүриhөө 302 килограмм hү hааба.

В. Ф. Шатская — «50 лет Октября» совхозой Ородой адагай фермын hаалишан, үнеэн бүриhөө 295 килограмм hү haahaн.

Е. Д. Кузьмина — «50 лет Октября» совхозой Ородой фермын hаалишан, hарын туршада үнеэн бүриhөө 290 килограмм hү hаажа гараба.

Апрелиин 10-най байдалаар 100 эхэ хонин бүриhөө 100, тэрэнhээ дээшэшье хурьга түлжүүлжэ байhан хонишодой хүндэлэлдэ:

Ш. Н. Намжилов — Хэжэнгын совхозой ахалагша хонишон, харууhалжа байhан 100 эхэ хонин бүриhөө 108,1 хурьга абаба.

Н. З. Унтанова — «50 лет Октября» совхозой хоёрдохи отделениин ахалагша хонишон, 100 эхэ хонин бүриhөө 101,4 хурьга абаhан байна.

Ц. Б. Цыденова — «50 лет Октября» совхозой гурбадахи отделениин хонишон, 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа түлжүүлбэ.

Н. Ц. Балдандоржиева — Худанай совхозой ахалагша хонишон, 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаhан.

Е. Д. Дашидондокова — Загаhатын совхозой ахалагша хонишон, 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаба.

А. М. Шалуев — Загаhатын совхозой ахалагша хонишон, 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаhан.

Л. Ц. Дамшаева — Загаhатын совхозой ахалагша хонишон, 100 эхэ хонинhоо 100 хурьга абаба.

М. Ц. Бадиева — Загаhатын совхозой ахалагша хонишон, 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаба.

Д. Д. Балданов — «Первомайский» совхозой ахалагша хонишон, 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа түлжүүлнэ.

Б. ЖАМБАЛОВ
КПСС-эй райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша.

ФОТОРЕПОРТАЖ

hҮҮЛШЫН ШАЛГАЛТА

Харалган хүйтэн hалхитай гэжэ малшадай үзэн ядангяар хэлсэдэг апрель hарын түрүүшын үдэрнүүдтэ гэнтэ саhан орожо, хүйтэрhэн аад, hүүлээрнь бага зэргэ номгоржо, газаа аали намдуу, дулаан болоходол гэбэ. Үдэрынь хабарай наранай hуларан, элшэеэ элбэгээр сасахада, хаа хаанагүй—харгын голоор, хонхосог соогуур hайрам тогтожо, хүнэй ябахын аргагүй гэхээр шабар нойтон. Эгээл энэ үедэ үдын сайлалгаhaa ажал тээшээ яаража ябаhан колхозой главна инженер Пётр Данилович Полянский:

— Мүнөө жэл hайрам аргагүй ехэл. Юрэдөө, газарнай горитой hайнаар шииг абахань гээшэ ха. Иимэ шабар нойтондо түргэн гэдэхэшье. Хабараймнай тарилга уридшье эхилжэ болохо, — гээд хажуудаа байhан Дмитрий Иванович Сапожниковто хандан хэлэхэдэнь:

— Хари гыш. Тиигэхэдэнь яараха, мэгдэхэеэ байна бэшэбди. Бүхы машина, техникэмнай заhабарилагдажа, бэлэн болгогдоо бшуу,— гэжэ даруухнаар, сэдьхэл дүүрэнээр харюусаба.

Үнэхөөрөөшье, энэ ажахын механизаторнууд хабарай тарилгада хабаадуулагдаха бүхы машина, техникээ үнгэрэгшэ hарын эхеэр заhабарилжа дүүргэhэн юм. Мүнөө колхозой МТМ-гэй ута сагаан мастерскойнуудайнь хашаа соо элдэб түхэлэй 39 трактор, 36 сеялкэ, 11 культиватор, хартаабха hуулгаха 3 машина, олон тоото плуг, борнойнууд бэлэн болгогдоод, жэрылгэлдэн табяатай байдаг.

Хабарай тарилгын машина, техникээ болзорhоо hараар урид заhабарилжа дүүргэхын тула «Родина» колхозой мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд аяар халуун намарhaa, таряа хуряалгын дүүрэхэтэй адли заhабарилагшадай тусхай бригада эмхидхэжэ, хэрэгтэй запасной частьнуудаар хүсэд хангажа, хэхэ ажалыень тодорхойлhон юм. Удаань заhабарилагшад, механизаторнуудайнгаа дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, онсо шалгарагшадыень моральна болон материальна талаар урмашуулха гурим зохёожо, хэhэн ажалайнь дүнгүүдые долоон хоног бүридэ нэгэ удаа согсолжо дуулгадаг байhан юм. Тиихэдээ заhабарилгын шанар баhал наринаар шалгагдажа, дутагдалынь дары усадхагдадаг байгаа. Эдэ бүхы эмхидхэлэй хүдэлмэри hайнаар ябуулhанай ашаар заhабарилагшад болон механизаторнуудынь хараалагдаhан даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэшэ бэлэй.

— Заhабарилагшадаймнай бригадада дүй дүршэлтэй 18 механизатор, слесарьнууд таhалгаряагүй ажаллажа гараа. Хэрбээ ямар нэгэн тракторай заhабарилагдахада, даажа абаhан эзэниинь заабол байлсажа, хамhалсадаг бэлэй. Юуб гэхэдэ, өөрынгөө хүдэлхэ машиные тракторист бүхэн хэзээдэшье hайн шанартайгаар заhабарилхые оролдохо бшуу, — гээд, МТМ-е даагша Дмитрий Иванович Сапожников мэдүүлнэ.

Совхозой главна инженер Пётр Данилович Полянскиин МТМ-дэ хүрэжэ ерэхэдэ, алха балтын ханхинаан мастерской соohoo дуулдана. Ужам гаражай үүдэ татан ороходо, «ДТ», «Беларусь» түхэлэй хэдэн тракторнууд жэрылдэн табяатай, хажуугаарнь булгайртал болошоhон хара комбинезонтой механизаторнууд тракторайнгаа дээрэ, доронь шагаажа, наринаар шалгажа байбад. Нүгөөдэ зариманиинь хүнэгөөр дүүрэн дизельнэ тоhо, баанхатай солидол баринхай, тухагүй hүндэлдэнэд.

— Тракторнуудаа заhабарилжа бэлэн болгоошье hаа, нүгөөдүүлдэнь техническэ харууhалга хэжэ, баhал бэлдэжэ байна. Тарилгын эхилтэр эдэ бүхы жэжэ-божо ажалаа хэжэ дүүргээд байхада, хэндэшье амар ха юм. Богонёор хэлэхэдэ, эндэ hүүлшын бэлэдхэл, нарин нягта шалгалта ябажа байна гээшэ, — гээд, главна инженер Петр Данилович саашань нигэжэ нэмэбэ: — Заhабарилгын үедэ онсо шалгаржа, урмашуулагдаhаншье механизаторнууд бии. Жэшээлбэл, тракторист Самат Кадыров, слесарь Александр Аносов, механизатор Николай Медведев, үнинэй тракторист Борис Кабаев, автомашинын жолоошон-слесарь Михаил Фурцев болон бусад даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг байhан юм. Хабарай тарилгын үедэ эдэ нүхэднай баhал сүурхаха байха, — гэбэ.

Үдэр, хоногууд уhанай урасхал мэтэ түргэн үнгэржэ, тарилгын халуун хаhа улам ойртожол байна. Машина, техникээ болзорhоонь урид заhабарилhан «Родина» колхозой механизаторнууд hүүлшынгээ бэлэдхэл хэжэ, жэрылгэн табяатай техникээ дахин дахин шалгаха үедөө, эртын ороohото ургамалнуудые богони болзорто тарижа дүүргэхэбди гэжэ найдуулан, нэгэн дуутаар хэлээ бэлэй.

В. ДОРЖИЕВ.
Мухар-Шэбэр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Тракторист С. Кадыров, слесарь А. Аносов, механизатор Н. Медведев гэгшэд заhабарилагдаhан тракторнуудай дэргэдэ. 2. Үнинэй тракторист Б. Кабаев слесарь М. Фурцев хоёр бэлэн болгогдоhон сеялкэнүүдээ шалгажа байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын Афганистан ошохо болоhон тухай

Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Афганистанай үндэр зэргэтэ королиин уряалаар байгша оной май hарада албанай хэрэгээр Афганистан ошохо байна.

(ТАСС).

СССР-эй оборонын министрэй приказ

1973 оной апрелиин 11 | № 86 | МОСКВА хото

АЛБА ХЭХЭ БОЛЗОРОО ДҮҮРГЭhЭН СЭРЭГЭЙ АЛБА ХААГШАДЫЕ 1973 ОНОИ МАЙ-ИЮНЬ СОО СССР-эй ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДhЭЭ ТАБИХА ТУХАЙ, МҮН СЭРЭГЭЙ БОДОТО АЛБАНДА ГРАЖДАНИНУУДЫЕ ЭЭЛЖЭЭТЭ ГУРИМААР ТАТАХА ТУХАЙ

«Бүгэдэ ниитын сэрэгэй уялга тухай» СССР-эй Хуулитай зохилдуулан, **захирхамни:**

1. Сэрэгэй бодото алба хэхэ болзоройнь 1973 оной июлиин 1 болотор дүүрэхэ сэрэгэй алба хаагшадые 1973 оной май-июнь соо Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой, хилын харуулай ба дотоодын сэрэгүүдhээ запаста табиха.

2. Сэрэгэй алба хаагшадай запаста табигдаhантай дашарамдуулан, тус приказай нэгэдэхи пункттай зохилдуулан, албанда татагдаха үдэр хүрэтэр 18 наhатай болоhон татагдаха болзоройнь хойшолуулагдахагүй гражданинуудые, тэрэшэлэн таталгын хойшолуулагдаhан болзорой дүүрэhэн, татагдаха аха наhанай гражданиинуудые Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой, хилын харуулай ба дотоодын сэрэгүүдэй бодото албанда татаха.

3. Энэ приказые бүхы ротонуудта, батарейнүүдтэ, эскадрилинүүд болон корабльнуудта соносхохо.

СССР-эй оборонын министр
Советскэ Союзай Маршал
А. ГРЕЧКО.

ОРОДОЙ ДРАМАТУРГИИН КЛАССИГТА ЗОРЮУЛАГДАНА

А. Н. Островскиин түрэhөөр 150 жэлэй ойн хүндэлэлдэ баярай суглаан болобо

Зохёохы ажалаараа, уран бэлигээрээ дэлхэйн соёл болбосоролые алдаршуулhан, тэрэнэй омогорхол болоhон уран зохёолшод бии гээшэ. Александр Николаевич Островский тэдэнэй нэгэн болоно. Тэрэнэй зохёолнууд ородой драматургиин алтан жасада оронхой. Островскиин зүжэгүүд мүнөөшье удха түгэлдэр, олоной дура татадаг, сэдьхэл буляадаг зандаа. Эгээл тиимэhээ ородой гайхамшагта драматургын түрэhөөр 150 жэлэй ойе hайндэрлэлгэ олон үндэhэ яhатанай совет соёлой hайндэр, дэлхэйн түрүү сурталда искусствын hайндэр боложо тэмдэглэгдэнэ.

Россиин суута хүбүүнэй ойдо зорюулагдажа, апрелиин 11-дэ зарлагдаhан баярай суглаан А. Н. Островскиин уран бэлигые, баатаршалгые ёhолон хүндэлэлгын гэршэ болобо.

Нүхэд В. В. Гришин, К. Т. Мазуров, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев ССР Союзай Ехэ театр соо болоhон баярай суглаанда хабаадаа.

А. Н. Островскиин түрэhөөр 150 жэлэй ойе hайндэрлэхэ бүхэсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, уран зохёолшо С. В. Михалков суглаа нээбэ.

— XIX зуун жэлэй үеын ородой общественэ хүгжэлтэдэ hайн нүлөө үзүүлхэhээ гадна, мүн мүнөөшье хүнүүдтэ үнэн сэхээр алба хэдэг, манай совет соёл болбосоролдо алба хэдэг байhандань, ородой литературын классигай зохёол бүтээл бидэндэ үнэтэй, хүндэтэй hанагдана, — гэжэ тэрэ оролто үгэ соогоо тэмдэглэбэ. — Эгээл тиимэhээ Островскиие манай үеын хүн гэжэ нэрлэдэгбди.

Пушкин, Гоголь, Тургенев, Толстой, Достоевский, Салтыков-Щедрин гэгшэдhээ бүридэhэн ородой суута уран зохёолшодой тоодо Островский орохо ёhоороол ороно.

Уран зохёолойнь интернационализмhaa үндэhэлhэн ушар ородой агууехэ драматургын зохёолнуудые бүри гүнзэгы удхатай болгоно. Островскиин зохёолнууд бодото байдалые үнэн зүбөөр харуулна. Тэрэнэй зүжэгүүд дэлхэйн олон оронуудай театрнуудай репертуарта бүхөөр оронхой.

Хүнүүдтэ зорюулhан Островскиин оюун бэлиг олониитые ёhотойл хүнүүд байхаар хүмүүжүүлдэг юм гээд С. В. Михалков үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Театральна бүхэсоюзна бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ, академическэ Бага театрай директор, СССР-эй арадай артист М. И. Царев Островский тухай үгэ хэлээ.

Агуу драматургын ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан ехэ концертээр дүүрэв.

(ТАСС-ай корр.).

КОЛХОЗУУДАЙ БҮХЭРОССИИН СОВЕТ

Колхозуудай бүхэроссиин соведэй суглаан апрелиин 11-дэ Москвада боложо, 1972 ондо ажахынуудай үйлэдбэриин финансын ажал ябуулгын дүнгүүд, энэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд хэлсэгдэhэн байна. 1972 ондо ган гасуур болоошье hаань, колхозууд мал ажалай продукци үйлэдбэрилгээ, бэлдэлгээ ехэдхээ гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ. 1971 онойхитой жэшээбэл, үнгэрhэн жэлдэ 97 мянган тонноор ехэ мяхан, 98 мянган тонноор ехэ hүн, 171 миллионоор олон үндэгэн гүрэндэ худалдагдаа. Үхэр малай тоо толгой олошорhон байна.

Тиигэбэшье ган гасуур зунай саг ажахынуудта ехэ гарза хохидол ушаруулаа гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Ороohо таряа ба бусад продукци гүрэндэ худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй. Олонхи ажахынууд бүхы ба сэбэр олзо орошо абаха түсэбөө дүүргээгүй, хубаагдадаггүй жасада мүнгэ зөөри багаар оруулhан байна. Гансал сагай уларилай таарамжагүй байhанhaa бэшэ, харин ажахынуудай хүдэлмэридэ горитой дутагдалнуудай тохёолдоhон дээрэhээ колхозуудай финансын байдал муудаhан байха юм.

Таряашадай патриотическа үүсхэлые совет hайшаагаад, ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэhээ гадна, тарланай талмай нилээд үргэдхэжэ, республикын колхозуудта 37 миллион гектарта ороohо таряа таридаг болохыень, колхозуудай правлениннүүдтэ зууршалба. Үргэн ниитэ талмай дээрэ таригдаhан таряа, мүн ороohыень абаха кукуруза тэжээл болгожо хэрэглэдэгыень буруу гэжэ совет тоолоно.

Тэжээлэй бааза бэхижүүлхэ асуудалнууд соведэй гол анхаралда табигдаа. Байгша ондо республикын колхозууд 71,3 миллион тонно хүрэтэр тэжээлэй единицэтэй тэжээл бэлдэхэ ёhотой.

Энэ түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилэн, гүрэндэ худалдалгаяа ехэдхэхэ түсэбүүдээ, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхыень, колхозуудай бүхэроссиин совет Россиин Федерациин таряашадые, малшадые уряалба.

(ТАСС).

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ

ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААНУУД

БЭШҮҮР. «Үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэрие, ажалшадые интернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгые саашадань һайжаруулха талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал Бэшүүрэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэгдэбэ.

Энэ асуудалаар партиин райкомой секретарь И. Н. Ефимов элидхэл хэжэ, энэ шухала хүдэлмэриин аймаг дотор ямар байдалтай байһые шэнжэлбэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Бэшүүрэй дунда һургуулиин директор Г. Г. Тюрюханов, Бэшүүрэй совхозой парткомой секретарь Н. Ф. Афанасьев, оёдолой фабрикын директор З. Н. Иванова болон бусад хабаадалсаа.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой эрдэмэй ба һуралсалай хэрэгүүдэй таһагые даагша Л. Я. Похосоев хабаадалсаа.

Зүбшэгдэһэн асуудалаараа партийна эдэбхитэдэй суглаан зохихо тогтоол абаа.

И. ПЕТРОВ.

* * *

ГАЛУУТА-НУУР. Сэлэнгын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан эндэ боложо үнгэрбэ. КПСС-эй райкомой секретарь С. Д. Ринчинов «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй «ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэл тухай» элидхэлэй үндэһөөр «үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэрие, ажалшадые интернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгые саашадань улам һайжаруулха талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудалаар суглаан дээрэ дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байна.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгын управлениин начальник А. Д. Авраменко, Холбоолжонөй уурхайн экскаваторщик П. В. Балалаешников, Сэлэнгын совхозой парткомой секретарь М. Ж. Шагдаров болон бусад үзэл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха, ажалшадые интернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэг үргэнөөр ябуулха асуудалнуудта анхаралаа хандуулба.

Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров хабаадаа.

Б. ШИРЕТОРОВ.

ШИИДХЭХЫ ЖЭЛДЭ—ШУДАРГЫ АЖА

Улаан-Үдын аймагай механизаторнуудай зүблөөнһөө

ЛЕНИНЭЙ ордонто мяха-консервын комбинадай соёлой байшан соо Улаан-Үдын аймагай колхоз болон совхозуудай механизаторнуудай зүблөөн һаяхан болобо. Суглаанай хүдэлмэридэ ажахынуудай механизаторнууд, хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд ба инженернүүд, партийна эхин организацинуудай секретарьнар, хамтадаа 600 шахуу хүн хабаадалсаа. «Аймагай таряашад болон механизаторнуудай үнгэрэгшэ хоёр жэлэй ажалай дүнгүүд ба газар. тарялангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар зорилгонууд» гэһэн асуудал суглаанда хабаадагшадай узэмжэдэ табигдаба. Энэ асуудалаар КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь **К. К. Шомоев** элидхэл хээ.

— Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэл соо оорооһо таряа, хартаабха, овощ хуряаха, гүрэндэ худалдаха арадай ажахын түсэб аймагнай бүхыдөө дүүргэжэ шадаагүй. Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада аймагай ажахынууд хамтадаа 1 миллион 87 мянган центнер оорооһо хуряаха түсэбтэй байбал, 981,5 мянган центнер абаһан байна. 1971 ондо тарялангай гектар бүриһөө 12,1 центнер, 1972 ондо 9 центнер таряан хуряагдаа. — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. — «Улаан Оронго», «Коммунизм», «Дружба», «Восход», «Советская Россия», «Авангард» колхозууд һүүлэй хэдэн жэл соо оорооһо тарянай тон бага ургаса хуряана. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Маяк» колхозууд тарянай баян ургаса абаха һайн арга боломжотой аад, тэрэнээ хэрэглэжэ шаданагүй. Үнгэрһэн хоёр жэл соо оорооһоной муу ургаса хуряаһанһаа боложо, аймагай ажахынууд гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байна. Гансал Ивалгын ОПХ, Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряаха түсэбөө дүүргэһэн юм. Тиихэдэ аймагай колхоз, совхозууд үнгэрһэн хоёр жэл соо гүрэндэ 14,5 мянган центнер хартаабха, 30 мянган центнер овощ түсэбһөө багаар худалдаа. Гүрэндэ оорооһо таряа, хартаабха ба овощ худалдаха талаар аймагай олонхи ажахынууд нилээд гээгдэлдэ оронхой.

Нимэ байдалые гансал сагай уларилһаа дулдыдаа гэхын аргагүй гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Тарянай, хартаабха болон овощой ургасын нимэ бага байһанай гол шалтагаанинь юуб гэхэдэ, аймагай ажахынуудта өөһэдын һайн үрэһэ хүрэнгэтэй болохо асуудалда анхарал багаар табигдана, тарилгын, ургаса хуряалгын хүдэлмэри унжагайруулагдана, агротехникын ёһо гуримууд гүйсэд баримталагданагүй. Тиихэдэ минеральна ба нютагай үтэгжүүлгэ гүйсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй, зарим механизаторнууд ажалдаа халирхай муугаар хандана.

Аймагай колхоз, совхозууд эртын паар хахалха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Тиихэдэ паар хахалалгые сагһаань оройтожо эхилдэг, шанарынь һайжаруулагданагүй. 1972 ондо Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхоз 600 гектар эртын паар хахалха түсэбтэй байбал, оройдоол 68-га хахалаа, «Коммунизм» колхоздо 1.100 гектарай оронд 170 га хахалагдаһан байна.

Оорооһо тарянай баян ургаса абадаг болохо хэрэгтэ һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ ехэ удха шанартай. Теэд энэ асуудалда тон бага анхарал табигдана. Өөһэдын үрэһэ хүрэнгэтэй болохо, бии байһан үрэһөө һайса сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ асуудал багаар анхарагдана. Жэшээнь, 1972 оной тарилгада хэрэглэгдэһэн 105 мянган центнер үрэһэнэй 28,5 мянган центнерынь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байгаа. Эрхим шанартай үрэһэ бусад ажахынуудта худалдаха уялгатай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда энэ хэрэг мүн лэ тулюур байдалтай.

Һайн шанартай үрэһэтэй болохо асуудал нэгэ жэлээр шиидхэгдэхэ хэрэг бэшэ. Тиимэһээ колхоз, совхоз бүхэндэ үрэһэнэй таряа таридаг тусхай звено, бригада эмхидхэжэ, энэ хэрэгые гуримшуулха, өөрын ёһотой эзэтэй болгохо шухала.

Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай ажахынууд минеральна, нютагай үтэгжүүлгэ бүри ехээр хэрэглэдэг боложо байна. Жэшээлэн хэлэбэл, 1972 ондо эндэхи колхоз, совхозуудай 23,4 мянган гектар таряаланда минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаһан байгаа. Тиихэдэ тарялан, сабшалан дээрэ 100 гаран мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаа һэн. Теэд үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэдэг болоһоной ашаар тарянай, хартаабха ба овощой, тэжээлэй ургамалнуудай, мүн ногооной ургаса хэр зэргэ дээшэлнэ гээшэб? Энэ асуудалда ямаршье харюу үгэхэнь бэрхэтэй. Хэзээ, ямар таряаланда ямар үтэгжүүлгэ оруулагдааб гэһэн буридхэл ажахынуудта байхагүй.

Эндэхи ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй үгэһэн минеральна үтэгжүүлгэ һайнаар хадагалжа, зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда тон бага анхарал табина. «Искра», «Коммунизм», «Авангард», «Советская Россия» колхозуудта минеральна үтэгжүүлгэ хадагалха ямаршье склад, сарай мүнөө хүрэтэр байхагүй. Жэшээнь, «Искра» колхоздо асарагдаһан янза бүриин үтэгжүүлгэ бултадаа холилдоноод, саһа, уһанда орожо, ехэнхинь хайлаад урдажа байна. Тиихэдэ үтэгжүүлгэеэ цемент, избёосхотой хамта хадагалдаг ушаршье дайралдадаг.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада аймаг дотор газар уһалха, намагтай газар хатааха хэрэгтэ хамтадаа 1,5 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Теэд нимэ ехэ мүнгэ зөөриин ашаг үрэнь үшөө харагданагүй. «Улаан «Оронго», «Коммунизм» колхозуудта, «Байкал» гэжэ һуралсалай ажахыда, «Пригородный» Калининай нэрэмжэтэ совхозуудта уһалагдадаг газар тон муугаар ашаглагдана. Хэдэн жэлэй саадатэ «Улаан Оронго» колхозой Олзон гэжэ нютагта 600 гектар газарай намаг хатаагдажа, 1 миллион шахуу түхэриг гүрэнэй зөөри гаргашалагдаһан юм. Теэд үнгэрһэн жэлдэ энэ сабшалангай гектар бүриһөө оройдоол 6 центнер үбһэн хуряагдаа.

Аймагай Ошурково, Вахмистрово тосхонууд шадар уһалууриин шэнэ системэнүүд баригдажа эхилһэн аад, ажалынь унжагайруулагдана. Эдэнэй ашаглагдажа эхилхэдэ, тэндэхи Калининай нэрэмжэтэ, «Пригородный» совхозууд хартаабха ба овощой тарилта бүри ехэ болгохо зэргэтэй юм. Теэд тус уһалууриин системэнүүдэй барилгын удааруулагдажа байһанһаа боложо, тэдэ ажахынууд гүрэндэ хартаабха, овощ худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадахагүй болоно.

Колхоз, совхозуудта бии байһан уһалууриин түхеэрэлгэнүүд муугаар ашаглагдана. Бүхыдөө бүлүүр 37 станци ажахынуудта бии юм. Тэдэнэй 10-ниинь мүнөө болотор заһабарилагдаагүй байһаар. Уһа сасадаг 70 машинын 44-ниинь заһабарилагдаа. Уһалагдадаг газар, уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые һайнаар ашагладаг болохын тула Ивалгын, Оронгын уһалууриин системэнүүдэй управлениин хүтэлбэрилэгшэд эрид шууд хэмжээ абаха зэргэтэй.

Оорооһо тарянай, хартаабха болон овощой муу бэшэ ургаса хуряажа, аймаг дотороо мэдээжэ болоһон таряашад, механизаторнууд аймаг дотор олон юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Маяк», Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхозууд, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы тарянай яһала һайн ургаса абаһан байна.

Хэдэн жэшээ дурдая. Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхозой Константин Степанович Бурундуковай хүтэлбэрилдэг бригадын таряашад 1972 ондо 1200 гектар тарялангай га бүриһөө 14,2 центнер ургаса хуряажа, хамтадаа 16890 центнер таряа суглуулаа. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы бүхы тарялангай гектар бүриһөө 13 центнер таряа абаһан байна. Эндэ А. Г. Петровой ажахын тоосоото звеногой таряашад 1372 гектар тарялангай га бүриһөө 17,4 центнер үрэһэнэй шэниисэ абажа шадаа. «Маяк» колхозой Е. С. Павловай ударидадаг бригада 2380 гектар тарялангай га бүриһөө 11,6 центнер ургаса хуряагаа. «Дружба» колхозой В. Н. Наумовай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд 1100 гектар газарай га бүриһөө 10,1 центнер оорооһо абаһан юм. Иимэрхүү жэшээнүүд аймаг дотор яһала олон.

Нииты адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болохын тула сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ асуудал шухала удха шанартай. Энэ талаар аймаг дотор нилээд юумэн хэгдэжэ байна. «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозуудай, «Пригородный» совхозой, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын зарим луговодууд жэл бүри ногооной баян ургаса хуряана. Ивалгын ажахын луговод И. Терентьев нёдондо жэл 100 гектар сабшалангай га бүриһөө 31,7 центнер үбһэ абаһан байна.

Аймагай ажахынуудай 10776 гектар сабшалан уһалагдадаг юм. Тиимэһээ үбһэ ногооной бүри баян ургаса абаха арга боломжо эндэ гүйсэд бии. Теэд үшөөл һана һанда хүргэгдэнэгүй. Оронгын талын. «Авангард», «Искра», «Советская Россия», «Восход» колхозууд сабшалан дээрэһээ бага ургаса хуряана. Тэрэнэй гол шалтагаанинь юуб гэхэдэ, олонхи ажахынууд сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын түлөө ёһотоор тэмсэнэгүй, тосхонууд шадархи сабшалан хорёологдоногүй, үтэгжүүлгэ ашаг үрэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ. Үбһэ ногооной баян ургаса абадаг болохын тула ажахы бүхэндэ лугомелиоративна отряд эмхидхэжэ, хүдэлхэ хүнүүдые, техникэ, сабшалан даалгажа, газараа эзэтэй болгохо шухала. Тиихэдэ бүхы сабшалангаа хорёолхо, ажахы бүхэндэ үндэр ургасын герасимовска участогуудые эмхидхэхэ, сабшалан һайжаруулха холын хараатай түсэб хараалха хэрэгтэй болодоно.

Тэжээлэй ургамалнуудай талмай үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ талаар һана-һанда хүрэмөөр ажал үшөөл хэгдэнэгүй. Хэрбээ 1966—1970 онуудта жэл бүри 450—500 мянган тонно силос даргагдадаг байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоол 236 мянган тонно бэлэдхэгдээ. Энэнь үнеэн бүридэ арай шамай 2,7 тонно хүртэнэ. Тиимэһээ энэ жэл үнеэдтэ талха тарянай зүйл үлүү ехээр гаргашалагдажа байна.

Улаан-Үдын аймагай ажахынууд городой ажалшадые хартаабха, овощоор хангаха хэрэгтэ гол һуури эзэлхэ уялгатай. Тиимэһээ тусхай шэглэлтэй хоёр ажахы — «Пригородный», Калининай нэрэмжэтэ совхозууд эмхидхэгдээ. Сотниководо теплицын комбинадай түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагдаа. Колхоз, совхоз бүхэн хартаабхын, овощой тогтууритай һайн ургаса абаха арга боломжотой.

Гэхэтэй хамта энэ хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл олон дайралдаһаар. Хартаабха, овощ, гүрэндэ худалдаха 1971—1972 онуудай түсэб дүүргэгдээгүй. Улаан-Үдэ городой хүн зон жэл бүри олошоржо, һуудал байдалынь улам һайжаржа байна. Ушар иимэһээ жэлэй ямаршье сагта янза бүриин овощ городой ажалшадта худалдаха зорилготойбди. Теэд хартаабхын, овощой ургаса үшөөл бага байһаар,ажалшадай эрилтэ гүйсэд хангагданагүй.

Энэ асуудалаар ямар хэмжээн абтаха зэргэтэйб? Нэн түрүүлэн ажахы бүхэндэ тусхай звенонуудые эмхидхэхэ шухала. Тиихэдэ нютагай эрхэ байдалда һайн ургаса үгэхэ үрэһэ хүрэнгэтэй болохо, хартаабха, овощ тарилга, харууһалалга, хуряалгые оньһожоруулха хэрэгтэй.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы ондо газар тарялангаа һайнаар элдүүрилжэ, урданайхиһаа баян ургаса абаха зорилго аймагай бүхы механизаторнуудай урда табигдана. **Энэ жэлдэ хамтадаа 640.5 мянган центнер таряа хуряажа, гүрэндэ 133 мянган центнер худалдаха зэргэтэйбди.** Тингэбэл табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэ юм.

Эдэ гол зорилгонуудые бэелүүлхын тула юун хэгдэхэ болоноб? Таряашад болон механизаторнуудай эдэбхи үүсхэлые саг соонь дэмжэжэ, тэдэнэртэ бүтээсэ ехэтэй ажалай һайн эрхэ байдал олгохо шухала. Тэдэнэй дунда социалис мүрысөөн ёһотоор эмхидхэгдэхэ, зүбөөр хүтэлбэрилэгдэхэ зэргэтэй. Агрономууд, инженернүүд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд тарялан дээрэ хэгдэдэг ажалай хойноһоо саг үргэлжэл хиналта, шалгалта хэхэ болоно.

Байгша оной февраль һарада болоһон КПСС-эй обкомой пленум һаяын 2—3 жэлэй турша соо республика дотор 100 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилхэ гэһэн зорилго табиһан байна. **Аймагай ажахынууд арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, энэ үе соо 6—6,5 мянган гектарһаа бага бэшэ шэнэ газар элдүүрилхэ гэжэ шиидэбэ. Тэдэнэй 3,5 мянган гектарынь энэ жэлдэ хахалагдажа, ехэнхидэнь тэжээлэй ургамалнууд таригдаха болоно.** Эдэ шухалын шухала зорилгонуудые бэелүүлгэ хадаа механизаторнууд ба таряашадай, мэргэжэлтэдэй нэрэ хүндын хэрэг болоно гээд нүхэр Шомоев элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглэбэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгын эхилхэдэ, «Маяк» колхозой главна агроном **П. Михалев** бултанһаа түрүүлэн трибунада гараба.

— Манай колхоз хамтадаа 5000 гектар тарялантай юм. Тэрэнэй гектар бүриһөө нёдондо 11,1 центнер оорооһон, тэрэ тоодо 12,6 центнер шэниисэ хуряагдаһан байна, — гээд тэрэ үгээ эхилбэ. — Тэжээлэй ургамалнуудай муу бэшэ ургаса хуряагдаа. Гүрэндэ овощ худалдаха түсэб үлүүлэгдэһэн байна.

Теэд ажахын отделени, бригада бүхэндэ жэгдэ һайн ургаса абтанагүй. Жэшээлэн хэлэбэл, Десятниковска бригадын таряашад нёдондо гектар бүриһөө 16 центнер, Бурнашевой бригадынхид 12 центнер абаа һэн. Газарынь тон адли юм. Бурнашевой таряашад тарилтаяа удааруулжа, хуряалга дээрэ баһал унжагайраа һэн. Гансал эзээнһээ боложо, бага ургаса хуряагаа.

Һаяхан колхозой механизаторнуудай хамтын суглаан боложо, шиидхэхы жэлэй зорилгонууд тодорхойлогдоо. **Шэнэ газар элдүүрилжэ, тарилгын талмай 300 гектараар ехэ болгохо гэжэ шиидэбди.** Тарилгада хэрэглэгдэхэ трактор, бусад техникэ һайнаар заһабарилагдаа. Гэнжэтэ трактор бүхэн хоёр халаанда хүдэлгэгдэхэ. Агротехникын эрилтэ сахиха асуудалда онсо анхарал хандуулха гэжэ механизаторнууд шиидхэһэн байна.

Газараа һайнаар элдүүрилжэ, үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэһэнэй, тарилга, хуряалгые һайн шанартайгаар үнгэргэһэнэй ашаар байгша ондо бүхы тарялангай гектар бүриһөө 14,2 центнер оорооһо, тэрэ тоодо 15 центнер шэниисэ хуряаха гэһэн зорилго механизаторнууднай урдаа табина. Тиигэжэ хамта дээрэ 75—76 мянган центнер оорооһо таряа хуряахабди гээд тэрэ үгээ түгэсхэбэ.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын үрэһэнэй таряа ургуулдаг ажахын тоосоото звеное даагша **А. Петров** ажал хүдэлмэри тухайгаа тодорхойгоор хөөрэбэ. Энэ звенодо хамта дээрэ 1400 гектар тарялан даалгагдажа, 8 механизатор ажаллана. Хүн бүхэн хоёр-трактористын, комбайнерай мэргэжэлтэй юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ звенодо даалгагдаһан бүхы тарялангай гектар бүриһөө дундаа зэргээр 17,5 центнер таряан абтажа, хамтадаа 23640 центнер оорооһон суглуулагдаа һэн.

Аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряашадай үүсхэлые зүбшэн хэлсээд, энэ звеногой механизаторнууд шэнэ уялга баталан абаһан байна. Хабарай эртын тарилтые 18 үдэрт[а] гэжэ шиидээд, бү кэеэ заһабарилжа Байгша ондо тэд лангай гектар бү центнер оорооһо, т 20 центнер шэнии зорилго урдаа таби рэнэй ашаар 3645 таряа түсэбһөө гад зорилготой. Тиигэ 1 центнер таряан үнэ сэн 5,6 түхэри роо хямдаруулагда раалагдана.

Ехэ-Куналейн Л рэмжэтэ колхозой 3 деление эрхилэгш бенщиков суглаан хэлэхэ зуураа ниг дэглэбэ:

— Манай отдел ряашад байгша онд гаса хуряахын т союзна социалис м дэ оролсожо. дэһэн уялга абаад, бүхы механиза нэмэл бэшкгтэйгэ һан байгаа. 1972 ряалангай гектар 12,5 центнер ороо байбал, энэ жэлдэ 1 нер, тэрэ тоодо ге риин 18 центнер хуряаха зорилгото

Отделениин мех нууд хабарай тарил бэшээр бэлдээ. Бүх заһабарилагдаа. 35 гектар паар хахал 180 тонно аммиа асарагдаа. Тарилты хүдэлмэрие һайн ш гаар үнгэргэхэ арга отделенидэ бии. Бү торнууд хоёр хала дэлгэгдэхэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нидэмнай хартаа тусхай звено эмх ажалынь гурим һэн. Тиигэжэ гек һөө 90 центнер малтагдаһан байна. ниин хартаабхашад ондо гектарһаа 100 ургаса абаха зорил табинхай. Байгша он ниингээ бүхы сабш шаалха зорилготой хүдэлмэри мүнөө му ябуулагдана. Тиихэ руза, обёос ба горох со тариха, хуряа звено отделенидэ жэ байнабди.

Манай отделени заторнууд табан жэ хэхы жэлдэ абаһа заатагүй дүүргэжэ зойнгоо баялигые арьбадхаха хэрэгтэ хон хубитала оруу ха гээд тэрэ сугла баадагшадые найду

Улаан-Үдын аймаг хоз болон совхозууд низаторнуудай зүбл рэ «Дружба» колхоз торна тарян ажа дын бригадир В. «Искра» колхозой шэ Л. Трофимов, Б хүдөө ажахын т станциин директор шо, хүдөө ажахы кандидат А. Е «Коммунизм» колх ханизатор Д. Чи публикын агрохи риин директор С. аймагай Соведэй мой хүдөө ажахы ниин главна инже ренов, «Бурводстр тын Ивалгын ПМ чальник И. Ильков үгэ хэлээ.

Юһэдэхи табан шиидхэхы ондо ай ханизаторнуудай ү даһан ехэ зорилго КПСС-эй Буряадай секретарь нүхэр Л зүблөөн дээрэ үгэ

Аймагай колхоз дай газар тарялан хүдэлмэрилэгшэдэ һан хандалга зүбл баадагшад батала

Б. ВАН

Энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хартаабха шададай звеное даагша Калин Куприянович Гребенщиковые харанат. Энэ звеногой гэшүүд нёдондо 69 гектар полиин га бүриһөө 93 центнер хартаабха абаһан байгаа. Тэдэнэр энэ жэлдэ гектар бүриһөө 100 центнерһээ бага бэшэ хартаабха хуряаха зорилготой.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын үрэһэнэй таряа ургуулдаг ажахын тоосоото звено нёдондо тарялангай гектар бүриһөө 17,5 центнер оорооһо хуряагаа һэн. Тэрэ звеногой гэшүүд энэ жэлдэ гектар бүриһөө 18 центнер ургаса абаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеногой гэшүүд Г. Г. Татаров (зүүн гарһаа, В. Е. Балихаев, А. Г. Петров (звеньевод), В. И. Коротких, В. П. Голышев.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ—ҮНДЭР УРГАСАДА

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ БА УРГАСА

Оорооһо таряа болон малай тэжээл ургуулжа абаха табан жэлэй түсэбтэ даабаряа бэелүүлхын тула агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые хүсэдөөр баримталха, ургаса дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, эрдэмэй болон түрүүшүүлэй туйлалтануудые бүгэдэ ниитын шадабари болгохо шухала байһаниинь элитэ. Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй нэгэниинь үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхэ эрилтэ болоно.

Республикымнай тарялан сабшалангай хүрьһэн ехэнхидээ үрэжэл багатай (1,5—2 процент үрэжэлтэ хүрьһэтэй). Тиимэһээ хүрьһэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ, тэрэниие үтэгжүүлхэ гээшэ ургамалай гарасада сэхэ хабаатай. Буряад орондомнай жэлһээ жэлдэ минеральна үтэгжүүлгэ ехээр абтадаг боложо байнхай. **1973 ондо ажахынууднай 90 мянган тонно шахуу тук минеральна үтэгжүүлгэ абаха** байна. Энэ ехэ үтэгжүүлгэ газарай хүрьһэндэ зүбөөр, саг соонь оруулжа шадабал, ашаг үрэ ехэтэй байха.

Хүрьһэнэи шиигтэй байхада минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада һайн. Теэд манай эндэхи гандадаг газарта хүрьһые шиигтэй байлгахын тула уһалха хэрэгтэй. Республикадамнай уһалагдамаар 40 мянган гектар тарялан бии. Илангаяа Загарайн, Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай болон Бэшүүрэй аймагуудта уһалагдадаг тарялан ехэ.

Тиимэһээ **уһалууриин ашаг үрые бүри ехэ болгохын тула тэндэ минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ шухала. Имагтал уһа үтэгжүүлгэ хоёрые зэргэдэ хэрэглэхэдэл, эгээл ехэ ургаса абтадаг байха юм.** Уһалагдадаг газарта тарянай ургуулагдаха байбал, тэндэ гектарай 2,0—2,5 центнер аммиачна селитрэ, 2,5—3 центнер суперфосфат, 40 процентнэ 1 центнер калийна дабһа оруулхада зохид. Кукуруза, корнеплод болон хартаабха тариха нимэ уһалагдадаг газарта гектарай 30—50 процент ехэ үтэгжүүлгэ тараахада һайн гэжэ шэнжэлэгдэнхэй.

Эрдэм шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, туршалганууд болон түрүү ажахынуудай үйлэдбэриин дүршэл имагтал уһалагдадаг газарта үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ ашаг үрэ ехэтэй гэжэ харуулһан байна. Республикын туршалгын станциин шэнжэлэлгэнүүдһээ харахада, үтэгжүүлээд, тарилгын урда тээ уһалаад, ургамалай ургажа байха үедэ 2—3 үндалуулхада, шэниисэ болон бусад тарянай (обёос, ешмээн) ургаса гектарай 27,7 центнерһээ 35—42 центнер хүрэтэр дээшэлдэг байба. Энэ ушарта кукурузын ургаса 324 центнерһээ 400—450 центнер хүрэтэр, хартаабхын — 269-һөө 352 центнер хүрэтэр нэмэһэн байна. Тэжээлэй корнеплодуудай ургаса 321 центнерһээ 700—897 центнер хүрэтэр ургаһан байха юм. Тиимэһээ уһалагдадаг бүхы тарялан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд нормоор хэрэглэгдэхэ ушартай. Нимэ газарта минеральна үтэгжүүлгые гансахан хахалхадаа оруулха бэшэ, мүн культиваци, лущени хэхэдээ оруулжа болохо.

Һая болотор республикын ажахынуудта тарилгын урда тээ сэбэр паар лэ шиг ехэтэй байдаг хадань тэндэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулдаг байһан. Теэд манай болон бусад эмхи зургаануудай туршалганууд энэ аргые буруушааһан байна. Юуб гэхэдэ, сэбэр паар дээрэ ургасада хэрэгтэй бодосууд илангаяа азотно зүйл хүсэд хүрэхөөр бии байдаг. Тиимэһээ шэниисэ тариха сэбэр паар дээрэ азотно үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ, ашаг үрэ үгэсэнь 3—4 дахин доошолдог байшоо. Жэшээнь, азотно-фосфорно үтэгжүүлгэ оруулагдаһан паар дээрэһээ гектарай 1,5 центнер шэниисэ ехэ хуряагдаһан байбал, тиимэ үтэгжүүлгые, паар бэшэ газарта хэрэглэхэдэ, гектар бүриһөө 6,8 центнер ехэ шэниисэ хуряагдаһан байна.

Хэрбээ шэниисын таригдаха паар үтэгжүүлхэ болобол, гансахан лэ фосфорно үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ байна. Хура бороо багатай 1966, 1969 онуудта паар дээрэ фосфорно үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ эгээн һайн байһаниинь элирээ. Паар болгогдоогүй газарта фосфорно үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдээ, заабол азотно гү, али азотно-калийна үтэгжүүлгэ холилсоходо һайн.

Минеральна үтэгжүүлгэ эгээн ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гэбэл, таряа тариха үедөө гектар бүридэ 50—75 килограмм суперфосфат хүртэхөөр үрэһэнтэй суг оруулхаар дурадхагдана. Энэ ушарта үтэгжүүлгэ амяарынь оруулханда орходоо гектарай 1,8—2 центнер, шиг ехэтэй жэлдэ 3,8—4,1 центнер ехэ угаса абтадаг байха юм.

Зүгөөр азотно-фосфорно үтэгжүүлгэ тарянай таригдаха газарта амяарынь оруулхадаа, хүрьһэнэй шанарые харалсажа байжа, гектарай 1,5—2 центнер аммиачна селитрэ, 2—3 центнер суперфосфат хэрэглэдэг гээшэ. Тэжээлэй ургамалнуудай таригдаха газарта гектарай 2,3—3 центнер аммиачна селитрэ 4—5 центнер суперфосфадтай суг оруулхада зохид.

Минеральна үтэгжүүлгын ашаг үрэнь мүн тэрэниие ямар гүнзэгыдэ оруулһанһаа болодог байна. Хүрьһэнэй дээдэ талада 8—12 сантиметр гүнзэгыдэ тэрэниие оруулхада үрэ багатай. **Ган гасуур болодог газарта минеральна үтэгжүүлгые шадаал һаа, гүнзэгыдэ оруулхада һайн.** Хабартаа тарилгын урда тээ газар борнойлхо үедөө минеральна үтэгжүүлгэ тараахада, тэрэнэй 97,4 процентнь 0—6 сантиметр, культиватор гү, али лущильнигаар тараахада 72,6—75,6 процентнь 0—6 сантиметр гүнзэгыдэ үлэдэг байна. Имагтал газар хахалха үедэ оруулхадал, үтэгжүүлгын 53,2—70,7 процентнь 10—20 сантиметр гүнзэгыдэ унана бшуу. Энэмнай ургамалай үндэһэлхэ газар байна ха юм. Тиимэһээ үрэһэнтэй суг оруулхаһаа бэшэ ушарта үтэгжүүлгые хүрьһэндэ гүйхэнөөр тарааха гээшэ гэмтэ ябадал гэжэ тоологдохо зэргэтэй.

Үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхын тула тэрэниие зохид болзорто олохо хэрэгтэй. Манай эндэхи сагай уларил, хура борооной оросые харалсажа, **минеральна үтэгжүүлгые намартаа оруулхада эгээн һайн байха юм.** Азотно, азотно-фосфорно, азотно-калийна үтэгжүүлгые намарай паар хахалха үедэ, фосфорно үтэгжүүлгые паар хоёрлон хахалха сагта оруулхада зохид.

Намартаа сэбэр паар дээрэ үтэгжүүлгэ оруулагдаагүй байбал, яаха болоноб? Энэ ушарта үтэгжүүлгые үрэһэнтэй суг оруулха болоно. Паар дээрэ шэниисын таригдаха байбал, гектар бүридэ үрэһэнэйнь 50—75 килограмм суперфосфат, намарай паар дээрэ шэниисэ таригдаха һаань, суперфосфат дээрэнь 35—40 килограмм аммиачна селитрэ нэмэлсэхэ шухала. Мүн энэ аргые оорооһото бусад ургамалнуудай, кукуруза болон хартаабха тариха үедэ хэрэглэжэ болохо юм.

Үлөөшэ үтэгжүүлгэеэ тарилга хэхээр энэ хабартаа хахалагдаха газарта хэрэглэхэдэ бүришье ехэ аша үрэ үгэсэтэй байха гэжэ һанагдана.

Хэрбээ хүрьһые һалхинһаа хамгаалхын тула урбуулангүйгөөр плоскорезээр элдүүрилхэ байбал, КПС-250 гү, али КПЭ-2,2 машинануудые таарууллжа, ГАН-8, ГАН-16 машинануудые хабсаргамал трактор хэрэглэжэ, аммиачна уһа оруулхада зохид гээшэ. Мүн тиимээр элдүүрилһэн газарта тарилга хэхэ СЗС-2,1 түхэлэй сеялкэ хэрэглэжэ, үрэһэнтэй суг минеральна үтэгжүүлгэ тараажа болохо байна.

Юрэнхыдөө **минеральна үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхын тула хүрьһэндэ ямар бодосууд элбэг бэ гэжэ харуулһан картограмма заабол хэрэглэхэ эрилтэ табигдана.** Уһалагдадаг бүхы газарта тэрэниие хэрэглэхэдэ хамаагүй.

Минеральна үтэгжүүлгые ямар машинаар оруулхада һайн бэ гээд хаража үзөе. Һүүлэй жэлнүүдтэ промышленностимнай РУМ-3, РУМ-4 болон бусад роторно һотой машинануудые гаһан байна. Бүтээ тэй эдэ машинануудые лэхэдэ, халаан соо ни газарта үтэгжүүлгэ арга олгогдоно. Зүгөөр шинанууд үтэгжүүлгые дээгүүр жэгдэ бэшээр дутагдалтай. Илангая болгогдоһон, порошок үтэгжүүлгэнүүдые сү хада бүришье бирагүй Энэ ушарта ургамалнуу бэшээр ургадаг байха юм һо тарянай ургасад гаяа муугаар нүлөөлд мэһээ эдэ машинану жээлэй ургамалнуудай руза, корнеплодууд бо сад) таригдаха газарта, лан дээрэ хэрэглэжэ байна. Оорооһо таря газарта туково сеялк (СТН-2,8, РТТ-4,2) хэдэ һайн.

Шэнэ газар хахал тарялангаа һайнаа болон бусад хэмжээн жуугаар үтэгжүүл зүбөөр хэрэглэхэ гэ ажахын ургамалнуудай дээшэлүүлхэ шухала

А. ЕМЕЛЬЯ

Буряадай хүдөө а туршалгын ста директорэй ор

С. ШОПХ

Буряадай хүдөө а институдай д

Буряадай АССР-эй 50 ЖЭЛ

ҮНДЭҺЭ ЯҺАНАЙ ХАРИЛСААНУУД

Манай партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүд, Совет Социалис Республикануудай Союзэй 50 жэлэй тухайда КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн элидхэл доро коммунизм байгуулгын асуудалнуудтай хамта национальна харилсаануудай тухайда онсо ехэ ... хандуулагдаа. Ленинэй туг доро ... ороной бүхы үндэһэ ... жагсаажа, Коммунис партимнай национальна асуудалые бүримүүн хэлбэришэгүйгөөр шиидхэжэ байна.

... манай орон дотор социализм байгуулгын мүнөөнэй шата, дэлхэйн социалис оронуудай хүгжэлтэ, ... тад ондоо хоёр система — социализм болон капитализм хоёрой хоорондохи тэмсэл национальна хүгжэлтын бүхы асуудалнуудые теоретическэ ёһоор ... шэнжэлхэ гэһэн зорилго Советскэ Союзай Коммунис партиин, мүн тэрэшэлэн марксистско-ленинскэ бусад партинуудай үмэнэ табигдаһан байна.

Энэ зорилгоёо Советскэ Союзай Коммунис парти ленинскэ ёһоор бэелүүлнэ. Тиимэ дэлхэй дээрэхи ... түрүүшын олонациональна гүрэн — Совет Социалис Республиканууд табин жэлэй зам эли ... гэршэлэн харуулна. Тэрэнтэй хамта, манай орон ... национальна асуудал ... дүй дүршэл ленинскэ национальна политикын ... гүнзэгы уг удхатай ... элирхэйлнэ.

Хүгжэнги хүгжэнги социалис обществын үедэ — коммунизм байгуулхын түлөө ... арадай тэмсэлэй шэнэ ... национальна харилсаанай шэнэ замуудые ... партимнай ... тобшололнуудые хэхэ ... болоно. Гадна, манай социалис оронуудай ... дүү бусад партинуудтай ... социалис экономикын ... удаан болзорой программа бэелүүлжэ байна. ... ушарһаа национальна ... интернациональна ... социалис ... харилсаа холбоо ... хүгжөөхэ ябадал... анхарал хандуулха болоно.

... общество байгуулгын ... дүй дүршэл согсолхо ... Советскэ Союзай ... парти марксизм-ленинизмэй һургаалые творческо ёһоор хүгжөөжэ, шэнэ ... туйлалтануудые ... Мүнөө үеын национальна харилсаанууд тухай ... марксизм-ленинизмын заабарида манай творческо ёһоной ... шэнэ тобшолололнуудые ... байнаб? Энээнине тоб... хаража үзээбди.

Советскэ Союзай Коммунис парти болбол национальна харилсаануудта ангиин, ... интернациональна ёһоор мүнөө үедэ ... гэһэн ленинскэ гол ... шэнэ ниитэ ... практическа форма... байгуулагдажа байһан ... национальна асуудал ... гэжэ шиидхэгдэхэ ... тодорхойлһон, социалис ... тухэлэй национальна ... байгуулагдаһан ... туйлагдаһан бүхэ... түүхэтэ туйлалта... согсолһон байна.

... манай парти бол... общество дотор... национальна харилсаануудай, нацинуудай, үндэһэ яһатанай ... гол шэглэлые, ... шэнэ шэнжэнүүдые тодорхойлон ... үгэһэн, коммунизм ... үедэ интернациональна болон национальна баримтануудай ... олгохо үүрэхэ зуу... интернациональна ... баримтануудай ... ехэ болохо ... национальна онсо шэнжэ ... хараадаа абаха ... байһые тэмдэглэһэн ...

... манай парти бол... түүхэтэ шэнэ ... совет арад тухайда ... хээд, тэрэ... хүгжэлтын за... харуулжа үгэһэн, Совет гүрэн тухай теорие саашадань баяжуулһан, ниитэ союзна болон республиканска аша туһые зүбөөр тааралдуулан, Совет Социалис Республикануудай Союзые улам бэхижүүлхэ гэһэн ленинскэ хараа шугамые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Советскэ Союзай Коммунис парти болбол манай ороной арадуудай эбдэршэгүй нэгэдэлые, аха дүү ёһоной хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ, совет патриотизмын болон социалис интернационализмын үзэл бодолоор ажалшадые хүмүүжүүлхэ, буржуазна национализмтай, үндэһэ яһатанай илгаа гаргадаг ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ гэһэн зорилго табина.

Национальна асуудал зүбөөр шиидхэхын түлөө марксистнууд-ленинецүүдэй тэмсэлэй түүхэтэ дүй дүршэл согсолхо зуураа, СССР-эй 50 жэл тухайда хэһэн элидхэл дотороо Л. И. Брежнев иигэжэ хэлэһэн байна: «Коммунистнууд национальна асуудалые хододоо ангиин тэмсэлтэй холбодог, тэрэниие революциин аша туһада, социализмын аша туһада зохилдуулан шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ тоолодог байгаа. Эгээл тиимэ дээрэһээ али бүхы дарлалтада эсэргүүсэн, дарлалтагүй шэнэ, ажалшадай ниитын байгуулалтын түлөө бүхы үндэһэ яһатанай ажалшад сүг хамтадаа тэмсэхэ зэргэтэй. Энэ ушар национальна асуудалай эгээл шухалань гэжэ коммунистнууд, социализмын түлөө тэмсэгшэд тоолодог».

Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэл, зол жаргалайнгаа түлөө тэдэнэй хамтын тэмсэл коммунистнуудай—ёһотойл интернационалистнуудай гол шухала зорилго мүн болоно. Зүгөөр пролетариадай интернационализмын үзэл бодолые зүбөөр бэелүүлхын тула нацинуудай, үндэһэ яһатанай хүсэл эрмэлзэлые гүйсэд бүрин хараадаа абаха хэрэгтэй.

Манай орон дотор социализм байгуулгын жэлнүүдэй үедэ наци бүхэн бэеэ тодорхойлхо эрхээ эдлэжэ, өөрынгөө гүрэн түрэтэй болонхой. Нэгэ арадай нүгөөдэ арадаа дарлаха ябадал усадхагданхай. Арадууд бултадаа адли тэгшэ эрхэтэй, аха дүү ёһоной холбоо барисаатай болонхой. Шэнэ социалис нацинууд, үндэһэ яһатан бүридэжэ, һайн дураараа Совет Социалис Республикануудай Союз дотор нэгэн бүлэ болон ажаһуужа байнхай. Экономикоёо хүгжөөхэ талаар бүхы арадууд адлишуу болонхой, бүхы үндэһэ яһатан соёл болбосоролоо үндэһөөрнь шэнэлэн хүгжөөжэ коммунизмын үзэл бодолтой болонхой.

Национальна асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ туйлагдаһан эдэ бүгэдэ бүхэдэлхэйн түүхэтэ амжалтануудые манай Буряадай Автономито Совет Социалис Республикыншье ажабайдал дээрэ эли тодоор хаража, үзэжэ байнабди.

Агуу ехэ Октябриин социалис революциин илаһанай ашаар, КПСС-эй ленинскэ национальна политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэнэй, Коммунис партиин, Совет гүрэнэй саг үргэлжын халуун анхаралай, агуу ехэ ород арадай болон олонациональна Эхэ оронойимнай бусад арадуудай аха дүү ёһоной туһаламжын аша туһаар Совет засагай үедэ Буряадаймнай республика дотор социально-экономическа үндэһэн хубилалтанууд бэелүүлэгдэһэн байна.

Урдань Россиин эгээл гээгдэнги заха хизаарнуудай нэгэн байһан Буряад оромнай олон һалбарита промышленностьтай, оньһон техникээр зэбсэгжэһэн хүдөө ажахытай хүгжэнги соёл болбосоролтой социалис республикануудай нэгэниинь болонхой.

Буряадууд, ородууд украинецүүд, татарнууд, эротонгууд болон бусад олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд хани нүхэсэлтэ бүлэ болон нэгэдэжэ, арадай ажахын али бүхы һалбаринуудта смог дорюунаар, эдэбхи хэшээл гарган ажаллажа байдаг.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр зориг жоһон республикымнай ажалшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй арадай ажахын түсэбэй гол даабаринуудые болон абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа.

Республикын промышленна предприятинуудай, транспортын, барилгын, колхоз болон совхозуудай коллективүүд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар, 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, бүри габшагайгаар ажаллахын тула дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай.

Национальна харилсаануудай хүгжэлтэ шэнэ обществын социально-экономическа үндэһэн асуудалнуудтай нягта холбоотой гэдэг марксизм-ленинизмын тобшололой тон зүб байһые олонациональна манай ороной түүхэтэ дүй дүршэл гэршэлэн харуулна. Совет ороной бүхы нацинуудай, үндэһэ яһатанай эбдэршэгүй нэгэдэл, һалбаран бадаралта, бэе бэедээ тэдэнэй улам ойро дүтэ боложо байһан ушар социализмын эрхэ байдалда хуули ёһо боложо байна.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүд хүгжэнги социалис общество дотор национальна харилсаануудые шиидхэлгэдэ тон ехэ удха шанартай.

Мүнөө үедэ нацинуудай, үндэһэ яһатанай хоорондохи харилсаанууд тон шэнэ шэнжэтэй, хүгжэнги социалис обществодо хамаатай шэнжэ шанартай болонхой. Арадуудай хани барисаанай улам бата бэхи болохо социалис нацинуудай, үндэһэ яһатанай бүри һалбаран хүгжэхэ тудам, тэдэнэй нэгэдэл бүри бэхижэжэ холбоо барисааниинь улам ойро дүтэ болоно. Национальна харилсаануудай улам хүгжэжэ байһан тэмдэгүүд экономикодо, социальна харилсаануудта, гүрэнэй байгууламжада, соёл сурталай ажабайдалда үзэгдэнэ.

Хүгжэнги социалис общество дотор бүхэсоюзна экономико айхабтараар хүгжэһэн байна. Тиихэдэ экономическа талаараа гээгдэһэн республика, область, хизаар гэжэ манай орон дотор байхагүй. Республика, область хизаарнууд индустриальна гү, али аграрна гээд илгагдахаа болинхой. Үйлэдбэриеэ мэргэжүүлһэнэй, хамжан хүдэлһэнэй ашаар эрдэм, техникын дэбжэлтын туйлалтануудай үндэһөөр бүхы республиканат экономико комплексно ёһоор хүгжөөгдэнэ.

Бүхэсоюзна экономикоёо дам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы республикануудай оруулдаг хубита улам ехэ боложо, тэрэнэй үндэһөөр совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай экономическа үндэһэ һуури улам үргэдхэгдэнэ. Аха дүү ёһоор бэе бэедээ туһалалсаһанай, иланхаяа ород хүдэлмэришэн ангиин, ород арадай айхабтар ехэ туһаламжын ашаар бүхы совет республикануудай хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ амжалта туйлагдаһан байна.

Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһанһаа хойшо орон доторнай промышленна продукци 320 дахин, Россиин Федераци дотор 308 дахин, Казахстанда — 600 дахин, Киргизстанда 400 гара дахин ехээр абтадаг болоһон байна. Тиихэдэ автономито республикануудай экономическа хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ амжалтанууд туйлагдаа. 1972 ондо Башкирай промышленна продукци 1554 дахин, Татарай — 1127 дахин, Буряадай — 889 дахин, Комиин — 496 дахин, Марийска АССР-эй — 693 дахин ехэ болоһон байба.

Хүгжэнги социализмын үедэхи национальна харилсаануудай үшөө нэгэ шэнжэнь юуб гэхэдэ, ангиин болон национальна зүрилдөөнүүдэй усадхагдаһанай ашаар бүхы обществомнай, тэрэшэлэн наци, үндэһэ яһатан бүхэн социальна талаараа нэгэн адли бүридэлтэй болонхой. Наци бүхэмнай хүдэлмэришэн ангиһаа, колхозно таряашадһаа, ажалша интеллигенциһээ бүридэнэ.

Үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй ниитын зөөри болгогдоһоной, бүхы обществын аша туһада хамтадаа ажалладаг болоһоной, социалис үйлэдбэриин улам хүгжөөгдэһэнэй, ажаллаһанай зэргээр түлбэри абадаг социалис ёһо гуримай дэлгэрһэнэй ашаар олонациональна ажалшадай хани барисаан улам батажана.

Хүдэлмэришэн анги болбол социалис нацинуудай бэе бэедээ улам ойро дүтэ болохо хэрэгэй шиидхэхы хүсэниинь боложо үгэнэ. Хүдэлмэришэн ангиин мэргэжэлэй улам ургаһан, үйлэдбэридэ научно-техническэ дэбжэлтын туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлһэн, арад зоной эрдэм соёлоо улам дээшэлүүлһэн, ажана байдалайнь бүри һайжарһан ушар социалис нацинуудай, үндэһэ яһатанай социальна бүридэлые саашадань жэгдэ болгоно.

Хүдэлмэришэн анги обществын шиидхэхы, ударидахы хүсэн болохо бүреэ совет хүнүүдэй социальна байдалда, үзэл бодолдо бүри ехэ нүлөө үзүүлдэг болоно. Тиихэдэ колхозно таряашадай ажал хүдэлмэринь индустриальна ажалтай адлирхуу боложо, үзэл бодолоороо, байра байдалаараа, аяг зангаараа хүдэлмэришэн ангида ойро дүтэ болоно. Тэрэшэлэн социалис интеллигенци болбол совет арадай таһаршагүй хуби мүн. Тиигээд ерэхэлээрээ, хүгжэнги социализмын үедэхи социально-экономическа хүгжэлтын үндэһөөр совет обществын бүхы ажабайдалда интернациональна шэнжэ шанарай үүргэ улам дээшэлнэ.

Республика бүхэнэй экономическа, социальна хүгжэлтын улам эршэтэйгээр дабшаха бүринь манай бүхы ажабайдал интернациональна шэнжэ түхэлтэй болоно. Республикануудай ажалшадай хоорондо социалис мүрысөөн улам дэлгэрнэ. Жэшээнь, манай Буряадай автономито республикын ажалшад Шэтын областиин, тэрэшэлэн Яхадай автономито республикын ажалшадтай мүрысэжэ эхилэнхэй. Бүхы соёл болбосоролойнгоо амжалтануудые совет арадууд халан абалсана. Ажалай олонациональна коллективүүд бии болоно.

Хүгжэнги социалис общество дотор национальна харилсаануудай улам хүгжэхэ ябадалда ород хэлэн сэгнэгдэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэнэ. Эдэ бүгэдэ дээрэһээ совет арадуудай ажабайдалда һууурижана, интернациональна ёһо заншал олон янзын үндэһэ яһатан бэе бэедээ аха дүү шэнгеэр хандадаг болоно, шэнэ общество байгуулагшадай мораль улам бэхижүүлэгдэнэ. Бэе бэеынгээ соёл болбосорол, хэлэ бэшэг хүндэлхэ зуураа, совет хүнүүд бэе бэеэ яһанай илгаагаар бэшэ, харин ажалдаа шалгарһаарнь, эрхим һайн зан заншалаарнь сэгнэдэг юм.

Совет арад гээшэ шэнэ наци бэшэ, харин олонациональна нэгэдэл мүн болоно. Энэ нэгэдэлдэ зуу гаран наци, үндэһэ яһатан, тэрэ тоодо манай буряад арад оролсоно. Арад бүхэнэй ажабайдал онсо илгаатай байбашье, харин социализм, коммунизм байгуулгын үедэ бүридэһэн шэнэ шэнжэ шанар тэдэниие нэгэдүүлжэ, социализмын үедэхи ажалшадай интернациональна нэгэдэл мүн болоно.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд, ССР Союзай 50 жэлэй ой тухайда КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл хүгжэнги социалис общество дотор национальна харилсаануудые саашадань хүгжөөлгэдэ туйлай ехэ удха шанартай. Эдэ шухала документнүүдые гүн гүнзэгыгөөр шудалха гээшэ ажалша бүхэнэй онсо уялга мүн болоно.

Ц. МИТЫПОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

Валентина Сергеевна Чекалина хорёод жэлдэ багшаар ажаллажа ябана. Загарайн аймагай Сосновоборскын найман жэлэй һургуулида гурбан жэлэй туршада хүдэлхэдөө, эндэ физикын кабинедые зохидоор түхеэрһэн байна. Тэрэ радиотехническэ кружогые хүтэлбэрилдэг. Тэрэнэй кружогто үхибүүд дуратайгаар ябадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валентина Сергеевна Чекалина радиотехническэ кружогой ээлжээтэ хэшээл үнгэргэжэ байна.

В. ЧИМИТДОРЖИНОЙ фото.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ ҺУРАЛСАЛ

Онохойн модоной комбинадай участогууд болон цехүүдтэхи арадай хинагшадай бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар-зүблөөн һаяхан хэгдэбэ. Эндэ комбинадай директор В. А. Титенко коллективэйнгээ 1972 оной хүдэлмэриин дүнгүүдые тобшохоноор согсолон хөөрэжэ, 1973 ондо, табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ, комбинадай урда табигдаһан үйлэдбэриин зорилгонууд тухай, мүн байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб али зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай тодорхойгоор элидхэбэ. Тиихэдээ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 оной) Пленумэй тогтоол дотор заагдаһан эрилтэнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ, цехүүд болон участогуудай коллектив бүхэнэй үйлэдбэриингөө даалгабари, абаһан социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэ али болохоор туһалха тушаа арадай хинагшадай ажал эдэбхижүүлхые уряалһан байна.

Комбинадай парткомой секретарь Н. Т. Маслов арадай хинагшад хадаа партийна организациин хүтэлбэри доро өөһэдынгөө хүдэлмэриие яажа эмхидхэхэ тухай, мүн арадай хиналтын бүлэг болон постнуудые партийна талаар ударидаха хэрэгые эрид һайжаруулха тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Үйлэдбэриин гаргадаг продукциин шанарые һайжаруулгада онсо анхаралаа хандуулха, ажал дээрээ эд болон материалнуудые гамнаха тушаа, мүн социалис зөөридэ эзэн бусаар хандаха, эбдэхэ, хаяха ябадалтай саг үргэлжэ тэмсэхэ, али бүхы юумэндэ гамтай нарин байха — иимэ зорилгонууд арадай хинагшадай урда табигдана. Коллектив соогоо ажалай журам сахилгые дээшэлүүлхэ, халаанай үедэ хүдэлмэригүй байха ябадал усадхаха, машина, станок болон бусад түхеэрэлгэнүүдые һайнаар ашаглаха — эдэ бүгэдые бэелүүлһэнэй ашаар ехэ продукци һайн шанартайгаар, бага гаргашатайгаар үйлэдбэрилхын түлөө арадай хинагшад бүхэн эдэбхитэйгээр тэмсэхэ ёһотой гэжэ түс семинар-зүблөөндэ хабаадагшад шиидэбэ.

Үйлэдбэриин участогуудай арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэд М. Н. Шигина, Д. И. Гармаев, Е. С. Скрипко болон бусад, семинар-зүблөөн дээрэ үгэ хэлэжэ, ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрэһэн байна.

Комбинадай арадай хинагшад урдаа табиһан зорилгонуудаа нэрэтэй, солотойгоор бэелүүлжэ, түрэл Буряад оронойнгоо 50 жэлэй ойн баярые ажалай амжалтаар угтаха гэһэн коллективэйнгээ социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэнь бүхы хүсөөрөө оролдохо байһанаа элирхэйлбэ.

Ц. ЦЫБАНОВ,
Комбинадай парткомой секретариин орлогшо, арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ.
Загарайн аймаг.

СТУДЕНТНЭР—ҺУРАГШАДТА

Технологическа институдай дэргэдэхи залуу лекторэй химиин секци һайшаалтай эдэбхи үүсхэл гаргана. Органическа химиин кафедратай хамтараад, 2—4-дэхи курсын студентнэрые лекционно хүдэлмэридэ элсүүлжэ, хөөрэлдөө хэхэ шадабаритай болгохые оролдоно.

Тиигэжэ студентнэр дунда һургуулиин ахамад классай һурагшадтай уулзажа, мүнөө сагай химиин зарим шухала асуудалнуудаар һонирхолтой хөөрэлдөө хэнэ. Иимэ хөөрэлдөөнүүд Улаан-Үдын, республикын аймагуудай дунда һургуулинуудта эмхидхэгдэхэһээ гадна, Эрхүүгэй, Шэтын болон бусадшье областьнуудта хэгдэһэн байха юм. Химиин али бүхы нюусануудые тайлбарилха, бүри дүтөөр танилсаха хэрэгтэ энэнь туһална.

Шухалань гэхэдэ, һургуули бүхэндэ хими заалгые эрид һайжаруулха гэһэн зорилготой. Тиигэбэл манай институдта һурахаар ороһон үхибүүд 1—2-дохи курсада ямаршьегүй һайнаар һураха аргатай болохо бшуу. Студентнэр теоретическэ лекци уншахаһаа гадна, ямар мэргэжэлтэдые институдай бэлдэдэг байһаниие ойлгуулжа үгэнэ.

Манай институдай студентнэр Баргажанай, Хурамхаанай, Хориин, Прибайкалиин, Захааминай, Загарайн аймагуудта, мүн Усть-Ордын ба Агын буряадай национальна округуудта, мүн Сахалин ба Красноярска хизаар ошожо, лекци-хөөрэлдөөнүүдые хэһэн юм.

Химигүүдэй жэшээгээр электротехническэ, барилга-архитектурын секциинхид тон иимэ хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, ехэтэ һайшаагдаһан байна.

Ахамад классуудай һурагшадай мэргэжэлээ шэлэжэ абиха хэрэгтэ манай студентнэр иигэжэ туһална гээшэ.

И. ТУГУТОВ.
Зүүн-Сибириин технологическа институдай дэргэдэхи залуу лекторэй һургуулиин түрүүлэгшэ, доцент.

Журналнуудай шэнэ номернууд

ПОЛИТИЧЕСКЭ ЭРДЭМЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГШЭДТЭ

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй «Коммунист» гэжэ теоретическэ, политическэ журналай 4-дэхи номер хэблэлһээ гаража уншагшадта ерэбэ.

Партийна билет һэлгэлгэдэ зорюулагдаһан «Партиин ажабайдалай шухала шата» гэһэн түрүү бэшэгээр энэ журнал нээгдэнэ. Партийна байгуулалтын теориин ба бодото байдал гэһэн ниитэ гаршаг доро КПСС-эй Липецкэ обкомой нэгэдэхи секретарь Г. Павловай «Хүдэлмэридөө шэнэ юумэ обёорхо» гэһэн статья бии.

Партиин XXIV съезд, марксистско-ленинскэ наука хүгжөөлгэ гэһэн гаршаг доро Э. Баграмовай «Национальна харилсаанууд тухай марксистско-ленинскэ сурталые КПСС хүгжөөнэ» гэһэн дэлгэрэнгы статья хэблэгдэнхэй.

Социалис экономикын асуудалаар хэдэ хэдэн статьянууд гаргагдаһан байна. Б. Плышевскиин «Хүгжэнги социализмын үедэ ниитын үйлэдбэриин хоёр һалбариин харилсаанууд». А. Струевай «Хүн зоной эрилтэ хангахын тулада худалдаа наймаан үйлэдбэри хоёрой холбоон» гэһэн статьянуудтай уншагшад танилсаха байна.

Театрай шүүмжэлэгшэ А. Солодовниковой «Совет театрай хүмүүжүүлхы үүргэ» гэһэн тэмдэглэл олониие һонирхуулха ёһотой. Театральна искусствын хүгжэлтэ тухай, ойн баярай жэлдэ манай ороной театрнуудта табигдаһан зүжэгүүдые автор шэнжэлнэ.

* * *

«Политическое самообразование» журналай гурбадахи номерые уншагшад абаа. «Ленинскэ гадаадын политикын туг» гэһэн түрүү бэшэгээр журналай шэнэ номер нээгдэнэ.

Статья, лекци, туһаламжа гэһэн ниитэ гаршаг доро «Үйлэдбэриин коллективүүд ба хамтын хүсэл эрмэлзэл» гэжэ В. Маховай, «Юһэдэхи табан жэлдэ аграрно-индустриальна холбоо хүгжөөхэ тухай» В. Каралюн гэгшэдэй статьянууд пропагандистнуудта туһатай байхань лабтай.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй хамтын баярай суглаанай материалнуудаар теоретическэ конференци, лекцинүүд, элидхэлнүүдые хэхэ темэ, түсэб эндэ үгтэнхэй. Лекторнүүд, пропагандистнар болон үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулагшадай хэрэглэхэ заабари энэ болоно.

В. И. Ленинэй зохёол шудалагшадта туһаламжа болгон «Зохёон байгуулхы хүсэн бологшо суртал «мүрысөө яажа эмхидхэхэб?» гэһэн В. И. Ленинэй статья тухай» А. Кругловай статьятай танилсахат.

Теоретическэ семинарнуудта, марксизм-ленинизмын һургуулинуудта хэрэглэхэ хэдэн статья эндэ бии.

Асуудалнуудта харюу, партийна пропагандые аша туһатай болгохо тухай материалнуудтай танилсаха.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин, партийна һуралсалай дүй дүршэл тухай хэдэ хэдэн статьянууд хэблэгдэнхэй. Тэдэнэй дунда «Һуралсалай жэл эмхитэйгээр түгэсхэхэ» гэжэ гаршагтай редакционно статьятай пропагандистнар, политическэ һуралсалда хабаатай бүхы хүнүүд танилсаха болоно.

Манай зураг дээрэ Улаан-Үдын оёдолой фабрикын түрүү хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник Г. В. Николаевае харанат. Коммунистка нүхэр Николаева ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Улаан-Үдын Советскэ районой ажалшадай депутадуудай райсоведэй депутат ха юм. Арадай хиналтын бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг нүхэр Николаева халаанайнгаа нормые 120 процентээр дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. В. Николаева.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Социалис оронуудаар

КУБЫН ШАРАЙ ХУБИЛНА

ГАВАНА. Мүнөө Кубые шэнэ барилгын орон гэжэ тон зүб нэрлэдэг.

Энээнһээ урда үзэгдөө, дуулдаагүй ехэ барилга орон дотор хэгдэнэ. Кубын Республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын таһагай мэдээсэлһэнэй ёһоор, 1970 онойхиһоо 3,5 дахин ехэ мүнгэн үнгэрһэн жэлэй барилгада һомологдоһон байгаа.

Болбосон түхэлтэй арбаад мянган гэр, эхин шатын 19 интернат, мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан 81 дунда һургуули, технологическа 5 институт, арбаад больница болон амаралтын байшан баригдажа байна.

Ороной түхэл шарай үдэр бүхэндэ хубилна. Ажалшадые гэр байраар хангаха асуудалнуудые дары шиидхэхын тула Кубын коммунис парти болон Революционно правительство зохихо хэмжээнүүдые абана.

ШЭНЭ ПОРТ БАРИГДАНА

БЕЛГРАД. Орон доторхи ашаа зөөлгын томо порт Воеводино шадар баригдажа эхилбэ. Портын утын хэмжээн 500 метрһээ үлүү байха.

Югославиин томо портнуудые хоорондонь холбохо Дунай—Тиса—Дунай гэжэ каналай ашаглалгада оруулагдаһантай дашарамдан, иимэ порт бариха шухала болоһон байна.

Самборско портын ашаглалгада оруулагдахада, Воеводинын олохон городууд машина бүтээдэг, химическэ промышленностиин ба арадай ажахын бусад һалбаринуудай продукциие Белград, Нови-Сад гэхэ мэтэ городуудһаа хямда сэнтэй уһан замаар дамжуулан абадаг болохо.

(ТАСС).

ХОЁР УПРАВЛЕНИ ХООРОНДОО МҮРЫСЭНЭ

Шэтын областиин статистическэ управлениин коллектив манай республикын статистическэ управлениин хүдэлмэрилэгшэдые социалис мүрысөөндэ һаяхан уриба. Тэдэнэй уряае манай статистигүүд халуунаар дэмжээ. Ажалаа һайнаар эмхидхэһэнэй үндэһөөр ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ, управлениин хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй хариуцалгые дээшэлүүлхэ, бүхы үйлэдбэриин оньһожоруулга саашадань үргэлжэлүүлхэ, статистическэ хүдэлмэриин түсэбэй дүүргэлтые хангаха гэхэ мэтэшэлэн пунктнууд шэтынхидэй социалис уялганууд соо бэшээтэй. 1973 оной — түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлэй гүрэнэй түсэбые дүүргэхэбди, коллектив соогоо экономическа хүдэлмэриие һайжаруулхабди гэжэ тэдэнэй уялга дотор заагдана. Тэрэшэлэн шухала темэнүүдтэ зорюулһан аналитическэ 66 тэмдэглэл жэлэй туршада бэлдэхэ юм. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдахаар хараалагдана. Энэ аналитическэ хүдэлмэридэ бүхы таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадаха. Тэрэнһээ гадуур Шэтын ЦСУ-гай машинно-тоололгын станциин хүдэлмэрилэгшэд жэлэйнгээ даабариие байгша оной декабриин 28 болотор дүүргэхэбди, операторнуудай ажалай бүтээсэ түсэбһөө 1 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ, оньһон техникын ашаар дүүргэгдэһэн продукциин өөрын үнэ сэн 1 процентээр доошолуулха гэһэн уялга абаа.

Буряадай республикын статистическэ управлениин хүдэлмэрилэгшэд Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан, аналитическэ, статистическэ болон шалгалтын хүдэлмэриин түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ, статистическэ жэлэй тоосоонуудые саг дарыдань, шанар һайнтайгаар дүүргэхэ гэһэн уялга абаба. Буряадай статистигүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ замые тодорхойлжо, научно-техническэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ тухай, капитальна барилгада мүнгэ һомололгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ тухай асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха гэжэ баталан абаһан социалис уялганууд соогоо бэшэбэ. Энэ социалис уялгануудтаа үндэһэлэн, манай управлениин таһагуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо социалис мүрысөөн дэлгэржэ байнхай. Гэхэтэй хамта, статистическэ управлениин бүхы таһагуудай хабаадалгатайгаар «Буряадай АССР 50 жэлэй туршада» гэһэн статистическэ суглуулбари хэблэн гаргаха байна.

Шэтын областиин, Буряадай АССР-эй управлениинүүдэй коллективүүдэй абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтые жэлдээ хоёр-гурба дахин шалгажа байха гээд үгэеэ ойлголсоо. 1973 оной дүүрэхэдэ, түс социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаха юм.

Ж. БАДАЛАЕВ,
Буряадай АССР-эй статистическэ управлениин кадрнуудай таһагые даагша.

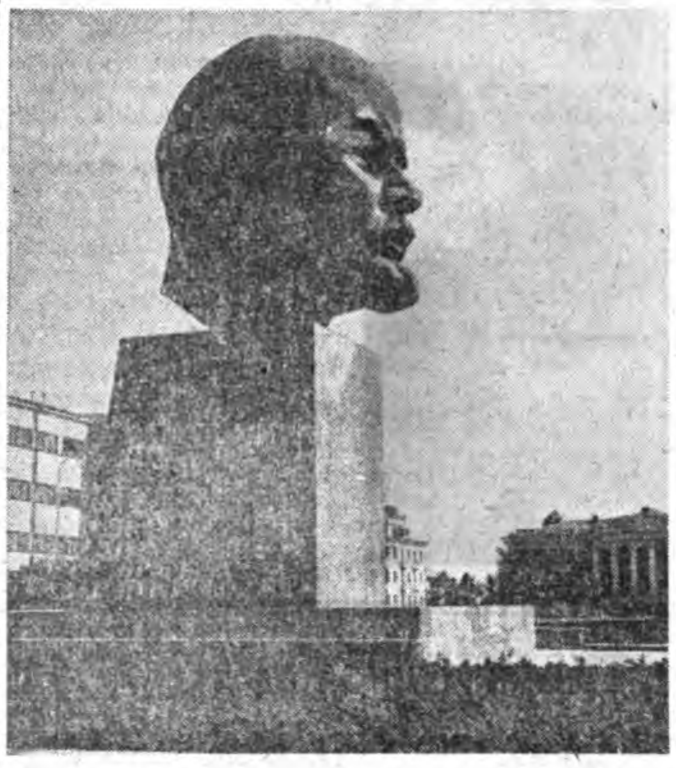

Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй талмай дээрэхи Ленинэй хүшөө

БУРЯАД ОРОНОО СУУРХУУЛНАБДИ

Улаан-Үдын главпочтамты н байшан.

В. ВОЛОГОДСКИИН фото.

ШАТАР

ЗАЛКИНД БРЫЛЕВ ХОЁР ТҮРҮҮЛНЭ

Шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданай табадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр шатаршадай наадан илангаяа һонирхолтой, шанга тулалдаатай байба. Эндэ Митыпов Агафонов хоёр оройдоол 15 ябадалнуудые хээд тэнсэһэн байна. Нүгөөдүүлынь хэдэн часай турша наадаа. Дүршэлтэй шатаршан Маншеев Филипповтэй үни удаан саг соо наадажа, арай шамай шүүжэ гараба. Эндэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент Брылёв бусадһаа һайнаар наадажа ябана. Тэрэ Мункоевтой наадахадаа, нүхэрэйнгөө эхин дээрэ гаргаһан алдуу зүбөөр хэрэглэжэ, нэгэ хүбүүень абаһан байгаа. Мункоевынь бүхы хүсэеэ гаргажа, хюлгэ дээрэ шанга добтолго, хамгаалга хэһэн юм. Зүгөөр хэдышье хүшэр байдалда ороһон Брылёв бүхы ябадалнуудаа болгоомжотой бэрхээр хэжэ, ээлжээтэ илалтаяа туйлаба.

Һурагша Громов мастерта кандидат Самаринай урдаһаа һайн добтолго хэжэ, эндэ суглааргшадые баясуулба. Громовой ноёной дабхар хоёр хүбүүд хюлгын «с» нюдэн дээрэ бии болоjo, Самаринийе тухашаруулаа. Һүүлэй һүүлдэ Самарин тэдэ хүбүүдыень абахадаал, шүүжэ һалаһан байна. Шатаршад Мельников — Гонзолевский, Гончаров — Морозов гэгшэд тэнсэһэн байна.

Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Залкинд Ивановтой энэ үдэр наадахадаа, һайн байдалтай болоо. Тиигээшье һаа, удаан саг соо наадаһанай һүүлээр Ивановынь буруу ябадал хэжэ, хүбүүгээ алдажархиба. Урмашаһан Залкинд хүбүүгээ «h» нюдэн дээрэ бэрсэдэ гаргабал даа. Зүгөөр Ивановынь гурбан ябадал дабтажа, «тэнсээбди» гэжэрхёо.

Табадахи нааданай удаа Залкинд, Брылёв гэгшэд 4,5 очкотой, мүрысөөнэй таблицада түрүүлжэ ябана. Галданов Маншеев хоёр тус тустаа 4—4 очкотой болобо.

В. МАМИЛОВ.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУД ДЭЭРЭ

Республикын болон Улаан-Үдэ хотын кинотеатр, соёлой ордонууд, хүдөөгэй клубуудта байгша оной апрель һарада харуулагдаха шэнэ кинофильмнүүд абтаба. Тэдэнэй дунда В. И. Ленинэй дурасхаалда — апрелиин 22-ой үдэртэ зорюулагдаһан кинокартинанууд онсо һуури эзэлнэ. Тиин соёлой ордонууд болон кинотеатрнуудта, клубуудта иимэ кинофильмнүүд харуулагдахань: «6 июля», «Выборгская сторона», «Ленин в 1918 году», «Первая Бастилия», «Первый курьер», «Черные сухари», «Партийный билет», «На одной планете» гэһэн уран һайханай фильмүүд болоно.

Мүн энэ һарада республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай, хроникально-документальна фильмүүд харуулагдаха байна. Тэдэнэй дунда «Пора таёжного подснежника», «Последний угон», «Золотой дом», «Источники Тункинской долины», «Баргузин», «Художник Сампилов», «Хозяева Шергинского» гэһэн фильмүүд бии.

«Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан **«Самый последний день»** гэһэн уран һайханай шэнэ фильм апрель һарада харуулагдаха картинануудай дунда бии. СССР-эй арадай артист, ленинскэ шангай лауреат Михаил Ульянов шэнэ фильмдэ гурбан үүргэ бэелүүлнэ. Тэрэ тус фильмын сценаринйе бэшэлсэһэн, режиссёр-табилсагша, гол рольнуудай нэгые гүйсэдхэгшэ юм.

Фильмын гол герой — младша сержант Ковалёв (милициин лейтенант) Михаил Ульяновай һанамжаар эгээл һайн һайхан абари зантай хүн. Тэрэнэй һайн һайхан заншал, хүндэ дурлалга хадаа тэрэнние баатаршалга тээшэ уряалаа бшуу. Алба хэжэ ябаһан һүүлшынгээ үдэр тэрэ ёһотой совет хүнэй абари зан харуулжа, баатаршалга гаргана.

Бусад рольнуудтань Вячеслав Невинный, Алла Парфаньяк, Сергей Пономарёв, Ирина Бунина болон бусад артистнууд наадана.

Нүгөөдэнь — **«Сибирячка»** гэһэн үргэн экрантай, үнгэтэ уран һайханай, хоёр серитэй фильм болоно. Фильм дотор Сибириин үргэн уужам дайдада баригдажа эхилһэн томо гидроэлектростанциин барилга тухай, тус барилгын хүдэлмэри ударидалсажа ябадаг, бэлигтэй хүдэлмэрилэгшэ, райкомой секретарь Мария Одинцова тухай һонирхолтойгоор хэлэгдэнэ.

«Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан тус фильмын гол герой — Мария Одинцовагай ролиие Леси Украинкын нэрэмжэтэ Киевэй ород драмын театрай залуу актриса Валерия Заклунная, Добротиной ролиие кино харагшадта үнинэй мэдээжэ болоһон, РСФСР-эй арадай артист Евгений Матвеев гэгшэд гүйсэдхэнэ.

«Пятьдесят на пятьдесят». Иимэ гаршагтай уран һайханай фильм апрель һарада харуулагдахаар абтаба. Фильм дотор совет тагнуулшадай Англиин тагнуулшадтай хэһэн тэмсэл тухай харуулһан һонирхолтой кадрнууд кинодо орогшодой урдуур үнгэрнэ. Тус фильмын үйлэ хэрэгүүд мүнөө үе сагта болоно. Фильмын гол герой — совет тагнуулшан Волгиной ролиие Евгений Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай артист Василий Лановой, Англиин тагнуулшадай хүтэлбэрилэгшын рольдо РСФСР-эй габьяата артист Владимир Осенев наадана. Энэ фильм «Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан юм.

Максим Горькиин нэрэмжэтэ түбэй студида зохёогдожо гараһан **«Земля до востребования»** гэһэн шэнэ фильм Со... оронной алдарта тагнуулш... зорюулагданхай. Фильм д... Советскэ Союзай Герой, Со... ороной мэдээжэ тагнуул... Лев Маневичэй яажа наһа... раһан тухай харуулагда...

Фильмын рольнуудые О... Стриженов, Олег Жаков, М... хаил Ножкин, Мария Са... дак, Любовь Стриженова бо... бусад артистнууд наадана.

Үхибүүдэй һонирхожо хар... маар фильмүүдэй дунда «Те... **грамма»** гэһэн фильм М... фильмын киностудида зох... дожо гараба.

Режиссёр Ролан Бык... табиһан «Семь нянек», «П... пало лето», «Айболит-6... «Внимание, черепаха» гэ... фильмүүдые үхибүүднай һ... һанана ёһотой. Апрель һар... харуулагдахаар абтаһан фи... мүүдэй дунда Ролан Бык... табиһан «Телеграмма» гэ... фильмые мүн лэ һонир... харамаар. Михаил Яншин, Н... колай Крючков, Юрий Ни... лин, Рина Зелёная, Вален... Телегина, Люсьена Овчи... кова, Николай Бурляев гэ... фильмын рольнуудые наада...

«Ночной мотоцикл» гэ... фильм дотор гэмтэ ябадал... гаад, бэеэ нюужа ябаһан... гээдые совет милициин хүд... мэрилэгшэдэй яажа бари... тухай һонирхолтойгоор ... руулагдана.

Довженкын нэрэмжэтэ ки... студида зохёогдожо гара... тус фильмын рольнуудта Н... колай Олялин, Николай Гри... ко, Олег Жаков, Маргари... Кошелова болон бусад наада...

Энээнһээ гадна респу... кын экрануудта хүдөө ажа... хүдэлмэрилэгшэдтэ харуу... даха кинохронико, доку... тальна фильмүүд апрель һар... да абтажа, хүдөө нютагуу... эльгээгдэбэ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

ХЕЛЬСИНКИ
Политическэ шухала документ

ТАСС

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныи албанай хэрэгээр Финляндида ошожо, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэхэ үеэрнь Хельсинкидэ абтаһан совет-финляндиин мэдүүлгые политическэ шухала документ гэжэ Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ахти Карьялайнен нэрлэбэ.

Хоёр ороной хоорондохи харилсан туһалалсалгые үргэдхэлгэдэ худалдаа наймаанай-экономическа харилсаан шухала үүргэтэй гэжэ хани барисаан, харилсан туһалалсалга тухай договорой 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ гээд министр хэлэбэ.

Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондо эрдэм, техникын талаар харилсан туһалалсалгада зорюулагдаһан суглаае нээлгэ дээрэ А. Карьялайнен үгэ хэлээ.

ВАРШАВА
Аха дүү оронуудай уран зохёолшодой суглаан

ТАСС

Социалис оронуудай Уран зохёолшодой холбоонуудай хүтэлбэрилхы зургаануудай түлөөлэгшэдэй уулзалга эндэ эхилбэ. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, ДРВ-гэй, КНДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын, Советскэ Союзай, Чехословакиин уран зохёолшод тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Мүнөө үедэ уран зохёол хүгжөөлгын асуудалнууд уран зохёолшодой энэ заншалта уулзалга дээрэ хэлсэгдэхэ. Социалис оронуудай литературын гол хараа шэглэлнүүд тухай һанамжануудаа хэлсэхэһээ гадна, капиталис гүрэнүүдэй уран зохёолшодтой, соёлой эмхинүүдтэй харилсаа холбоо тогтоохо асуудалнууд зүбшэлэгдэхэ. Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ уран зохёолой ба соёлой харилсаа холбооной ямар нүлөө үзүүлдэг тухай асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаха.

ВАШИНГТОН
Бомбодолгонууд үргэлжэлһөөр

ТАСС

Апрелиин 10-да американ авиаци, тэдэнэй дунда стратегическэ «В-52» тухэлэй бомбардировщигууд Камбоджын сүлөөлэгдэһэн районуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно гээд США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшэ Гонолулуһаа мэдээсээ. Һүүлэй 35 үдэрэй турша соо США-гай самолёдууд таһалгаряагүй бомбодожо байна.

УЛААН-БААТАР
МНР-эй ДОРЮУН ДАБШАЛТА

ТАСС

1973 оной нэгэдэхи кварталда МНР-эй промышленна продукциин хэмжээн нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 7,8 процентээр ехэ болоо гэжэ МНР-эй ЦСУ мэдээсэнэ.

Түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороһон предприятинуудай олонхид байгша оной түрүүшын гурба һарын даабари үлүүлэн дүүргэээ гээд ЦСУ тэмдэглэнэ. Шулуу нүүрһэ малтаха, элдэб зүйлэй барилгын материал, нэхэмэл хубсаһа, арһан эдлэл хэрэгсэл, мяханай консервэ ба бусад зүйлэй промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэбүүд үлүүлэгдээ.

Орон дотор хабарай тарилгын бэлэдхэл дүүрэжэ байна гээд МНР-эй ЦСУ мэдээсэнэ.

Мартын 31-нэй байдалаар 4634 мянган толгой нарай түл абтаад байна. Эхэ малай 100 толгой бүриһөө 97,5 түл абтаһан болоно. Нарай түлнүүдэй гарзалалга нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 24,5 процентээр хороо.

Монголой барилгашад ехэ амжалтануудые туйлаба. Үнгэрһэн жэлэй нэгэдэхи кварталайхитай сасуулхада, байгша оной түрүүшын гурба һарын турша соо МНР-эй барилгын эмхинүүдэй хэһэн хүдэлмэриин хэмжээн 46,7 процентээр ехэ болоо.

Худалдаа наймаа хүгжөөхэ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. 1971 оной нэгэдэхи кварталайхитай жэшэхэдэ, МНР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ 31,2 процентээр дээшэлээ.

УЛААН-БААТАР
Харилсан туһалалсалга хүгжөөхын тула

ТАСС

Экономическа туһа хүргэлсэхэ Соведэй гэшүүн оронуудай гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшонорой зүблөөн апрелиин 11-дэ Улаан-Баатарта нээгдэбэ. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай, ЧССР-эй делегацинууд хабаадана.

1973 ондо олон талын худалдаа наймаан тухай хөөрэлдөөнүүд мүн лэ эндэ болоjo байна. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай, СФРЮ-гэй түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадана.

НЬЮ-ИОРК
Хоёр талын аша туһада

ТАСС

«Элшэ хүсэнэй, электронно тоолон тодорхойлолгын машинанууд, хүдөө ажахын техникэ, уһанай ажахы, эдлэл һалбаринуудаар США-гай ба Советскэ Союзай научна харилсан туһалалсалгые хүгжөөхэ алхам хэгдэхэ»,— гэжэ «Крисчен сайенс монитор» газетэ бэшэнэ. Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй нёдондо жэлэй май соо Москвада хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй һүүлээр эрдэм, техникын талаар тогтоогдоһон харилсан туһалалсалгын хэрэгые шиидхэхэ совет-американ хамтын комиссиин түрүүшынь заседани зарлагдажа, түсэбүүдые хараалаа.

САНТЬЯГО
Монополинуудай харша ажал ябуулга буруушаана

ТАСС

Империализмда эсэргүүсэн тэмсэдэг профсоюзуудай бүхэдэлхэйн конференци Чилиин ниислэл хотодо нээгдээ. Дэлхэйн 60 шахуу ороной профсоюзна эмхинүүдэй делегадуул, тэдэнэй дунда ВЦСПС-эй секретарь С. А. Шалаев түрүүтэй Совет профсоюзуудай делегаци тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Өөһэдынгөө эрхэ өөһэдөө тодорхойлолгодо эсэргүү, арадуудай социальна ба экономическа хүгжэлтэдэ эсэргүү, бүхы оронуудай ажалшадай аша туһада эсэргүү империалис монополинуудай харата ябуулгануудые зүбшэн хэлсэхэ.

Чилиин Ажалшадай нэгэдэмэл профсоюзуудай түбэй (КУТ) түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Эрнесто Вохель конференцииe нээгээ. Энээниие эмхидхэһэн КУТ-ай үмэнэһөө ажалшадай уласхоорондын тус хуралдаанда хабаадагшадые халуунаар амаршалба.

Үргэн ниитэ ажалшадай байдал һайжаруулха, национальна баялигуудыень Чилидэ бусааха гэдэг Арадай нэгэдэлэй правительствын программые ВФП эрид дэмжэнэ гэжэ Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин (ВФП) түрүүлэгшэ Энрике Пасторино мэдүүлбэ. Чилиин арадай тэмсэл дэлхэйн революционно хүгжэлтын, империализмда эсэргүү, сүлөөтэ байдалай, социальна үнэн зүб ябадалай түлөө арадуудай тэмсэлэй гол хубинь болоно гэжэ Э. Пасторино тэмдэглээ.

ЖЕНЕВЭ
Араб оронуудай лигын мэдүүлгэ

ТАСС

Бейрут ба Сайду хотонуудта Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүдэй зэрлиг бүдүүлигээр добтолноһоо уламжалан, Араб оронуудай лигын мэдүүлгэ Женевэдэ тунхаглагдаба. Израилиин хархис хүсэнүүд амгалан араб зондо харша ээрхэг түрим хэй шэнэ ябуулгануудые үйлэдэбэ гээд тэрээн дотор хэлэгдэнэ.

Эсэргүүсэлтын палестин хүдэлөөндэ хабаадагшадые үгы хэхэ гэһэн политика Израиль бэелүүлнэ гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэбэ.

ОРОНОЙ профсоюзай нэгэдэлнүүдэй ба демократическа зарим эмхинүүдэй эмхидхэһэн ажалшадай митингнүүд, демонстрацинууд, суглаанууд бүхы Япон соогуур болоjo байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: профсоюзай «Оки дэнки» компаниин демонстрантнуудай колонно Токиогой үйлсэнүүдэй нэгэндэ. «Юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгые буруушаанабди», «Хабарай тэмсэлдэ илалта туйлахабди» гэжэ бэшээтэй лозунгнуудые эдэнэр барижа ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ГААГА
Албанай хэрэгээр ошобо

ТАСС

Румыниин Социалис Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Румыниин Коммунис партиин Генеральна секретарь Н. Чаушеску албанай хэрэгээр Голландида ерэбэ.

РАНГУН
ПБСП-гэй СЪЕЗД ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Бирмын социалис программа (ПБСП) гэдэг засаг баригша партиин онсо съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

ПБСП-гэй ЦК-гай Гүйсэдхэхэ комитедэй Түрүүлэгшэ, Бирмын Революционно Соведэй түрүүлэгшэ, Бирмын премьер-министр У Не Вин съезд дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

ОСЛО
Сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэгшэдые дэмжэнэ

ТАСС

Урда-Африкадахи колониализм ба апартеидһээ хохидогшодые дэмжэхэ уласхоорондын конференци Норвегиин ниислэл хотодо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

1-дэхи, 2-дохи комитедүүдэй заседанинууд конференциин хоёрдохи үдэр болоjo, Африкадахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдтэ туһа хүргэхэ асуудалнууд, Африка түбидэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй политическэ асуудалнууд зүбшэлэгдэһэн байна. Африкада хабаатай уласхоорондын элдэб эмхинүүдэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд элидхэл тушаа үгэ хэлэбэд.

Совет делегациин толгойлогшо, СССР-эй Наукануудай академиин Африкын институдай директор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Солодовников хоёрдохи комитедэй заседани дээрэ ехэ элидхэл хээ.

Капиталай оронуудта юумэнэй үнэ сэн хүндэрнэ

Капиталай оронуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, эд бараанай үнэ сэн хүндэрнэ, гэр байрын түлбэри нэмэнэ.

США-гай Ажалай министерствын баримтануудай ёһоор, һүүлэй 12 һарын турша соо үндэгэнэй үнэ сэн 39, хартаабхын — 33, һонгиның—64, гахайн мяханай — 22, сосискын — 21 процентээр, загаһанай үнэ сэн 20 процентээр хүндэрөө.

— Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэнгэй хүндэрһэнһөө, гэр байрын түлбэриин нэмэһэнһээ уламжалан, эгээлэй американецүүдэй байдал улам муудажа байна, — гэжэ США-гай губернаторнуудай национальна конференциин толгойлогшо М. Мэндел мэдүүлбэ.

— Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэ бодото салин хүлһэндэ муугаар нүлөөлнэ гэжэ США-гай финансын министр Дж. Шульц сэхэ руунь мэдэрбэ. — Һүүлэй гурба һарын турша соо мяханай үнэ сэн 10—15 процентээр хүндэрөө.

Англиин ажалшадай салин хүлһэн эгээн ахир бага.

Англида эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн таһалгаряагүй хүндэрнэ гэжэ хүдөө ажахын, загаһа барилгын, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй министр Дж. Годбер тэмдэглэбэ. Байгша ондо тоһоной үнэн сэн—24, саахарай—18, мяханай—12, загаһанай—10, үндэгэнэй—20 процентээр хүндэрхэ. Энэ жэлэй январь һарада «юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин ороһонһоо хойшо мяханай продуктнуудай, овощой, үрэ жэмэсэй үнэ сэн дунда зэргээр 15 процентээр дээшэлһэн байна.

Ирландида эдеэ хоолой зарим зүйлнүүдэй, эд бараанай үнэ сэн хүндэрөө. «Юрэнхы дэлгүүртэ» Ирландиин ороһонһоо шалтагаалан, улад зонойнь байдал муу болонхой.

1973 ондо Франциda мяханай, архиин, бензинэй сэн нэмэхэ байна.

Тусхай баримтануудай ёһоор, Германиин Федеративна Республикада жэлэй турша соо хартаабхын—52, үрэ жэмэсэй—20,6, овощой үнэ сэн 8 процентээр дээшэлээ. 1971 онойхитой сасуулхада, мяханай—16,5, хилээмэнэй—8,6, һүнэй—4,8, саахарай үнэ сэн 4,2 процентээр хүндэрһэн байна.

(ТАСС).

НЬЮ-ИОРК
Эрид буруушаана

ТАСС

Камбоджын сүлөөлэгдэһэн районуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байһан ушарые сенатор-демократ Э. Кеннеди эрид буруушаана.

Эдэ зэрлиг бомбодолгонуудһаа уламжалан, ямаршье гэм зэмэгүй олон зуугаад хүн, тэдэнэй дунда эхэнэрнүүд, үхибүүд алуулна гэжэ Кеннеди Вирджини штадай Шарлотсвилл хотодохи университедэй студентнэрэй урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

БЕЙРУТ
Ливанай министрнүүдэй кабинедэй заседани

ТАСС

Ливанай правительство апрелиин 10-да тушаалһаа буугаа гээд Ливанай премьер-министр Саиб Салам, министрнүүдэй кабинедэй онсо яаралтай заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр мэдүүлээ.

Бейрут ба Сайду хотонуудта Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүдэй зэрлиг бүдүүлигээр добтолһоной хойшолонгуудые усадхаха асуудал хэлсэхын тула энэ заседани зарлагдаһан байна. Зэрлиг муухай добтолгоһоо уламжалан, 40 гаран хүн алуулаа, шархатаа. Тэдэнэй дунда эсэргүүсэлтын палестин хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэд Мухаммед Юсеф Ан-Наджар (Абу Юсеф), Камаль Насер, Камаль Адуан гэгшэд бии.

ВАШИНГТОН
Зүришэлдөөтэй байһаар

ТАСС

Американ гүрэнүүдэй эмхиин (ОАГ) генеральна ассамблейн сесси үргэлжэлһөөр. Холбоото Штадууд ба Латиин Америкын оронуудай хоорондо ехэ зүришэлдөөтэй байһыень үгэ хэлэгшэд тэмдэглэнэ. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун хубидахи хүршэнэрэйнгөө дотоодын хэрэгүүдтэ Вашингтоной бүдүүлигээр хамааралсажа байһые Латиин Америкын оронуудай делегадууд эрид буруушааба.

Президент Р. Никсон ассамблейдэ бэшэг эльгээхэдээ, гүрэнэй секретарь У. Роджерс сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, США-гай ба Латиин Америкын оронуудай хоорондо ехэ зүришэлдөөтэй байһыень мэдэрбэ.

ВАШИНГТОН
США-гай худалдаа наймаанда реформо хэхэ тухай хуулиин проект

ТАСС

«1973 ондо худалдаа наймаанда реформо хэхэ тухай хуулиие» президент Р. Никсон конгрессэй баталалгада табиба.

Холбоото Штадуудай национальна аша туһада таааралдаха байгаа һаань, ямаршье оронтой таарамжатай наймаа хэхэ эрхэ президентдэ энэ хууляар олгогдоно. «Эдэ шэнэ эрхэ түлөөлэлгэнүүд Советскэ Союзтай хэһэн худалдаа наймаанай хэлсээгээ бэелүүлхэ арга олгохо байна», — гэжэ Р. Никсон тэмдэглээ.

ПРАВДА БУРЯТ...

Нэгэдэхи хууда... «Полевой стан» — ... бэшэг. «Хабарай тари... бэлэдхэлгэдэ — үргэн ... сэ» — суглуулбари. «... шуулга» — Г. Хар... репортаж

Хоёрдохи хууда... «Партийна документ... һэлгэлгэ» — суглуу... «Хараа түсэбүүд ба ... аргануудʼ» — колхозой ... лөөлэгшэнэрэй сугл... тоосоон

Гурбадахи хууда... «Арадай түүхын шуха... та» — Н. Шулуновой ... Хилын саана. Элдэб һ...

Дүрбэдэхи хууда... Нютаг нютагай һонин. (...

СЭНХИР ЭКРА...

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

«Орбита» харуул...
15.05 — Һүүлэй ...
15.15 — **Үнгэтэ телеви...** «Ан амитадай бай...
16.35 — Эрдэм ба с... гол асуудалнууд. «Соци... һайн ажаһуудалай ... эрдэм ба соёлой тэ...
17.05 — О. А. Лавр... «Следствие ведут зна... — телезүжэг. 2-дохи ... «Ваше подлинное ...
18.30 — **Үнгэтэ телеви...** Москва хотын В. И. ... нэй нэрэмжэтэ соёлой ... шангай «Берёзка» гэһэ... тарай ансамблиин ко...
19.00 — «Время» — ... сэлэй программа.

Улаан-Үдэ харуул...
19.30 — Октябрята... «Одохонууд» гэһэн ... журнал. 20.05 — Тел... рама. 20.25 — «Түрү... дүршэл — хүдөөгэй... (буряадаар). 20.45 — ... жэмтэ забһарлалга.

«Орбита» харуул...
20.55 — **Үнгэтэ те... ни.** Хоккейгээр дэлхэ... рүү һуури эзэлхын ... мүрысөөн. Швециин, ... ляндиин суглуулагдам... мандануудай наадан. ... — 21.50 — Забһар...
23.20 — **Үнгэтэ телеви...** «Хүгжэмтэ уулзал... С. Туликовай ...
24.00 — «Время» — ... дээсэлэй программа. — **Үнгэтэ телевиде...** кейгээр дэлхэйн түрү... ри эзэлхын түлөө ... сөөн. СССР-эй, Чех... суглуулагдамал ком... дай наадан.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: ре...ра — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора — ... зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61, ответ. секретаря — 66-76. отделы: партийной ...ни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, п...ганды и агитации — 56-23, промышленности и стро...ства — 61-35, советского строительства и быта — ... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — ... информации — 34-05, общественная приёмная — ...

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01413. Заказ №...